

รายงานวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ยูววิจัยร่วมพลิกสวนยางสู่ป่ายาง

โดย ต้นกล้ายูววิจัย

โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๑๖

สนับสนุนจาก ศูนย์ศึกษาสิ่งแวดล้อมลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา

คณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อม

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่

คำนำ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ยุววิจัยร่วมพลิกสวนยางไปสู่ปายาง เป็นงานวิจัยที่ใช้เวลาในการเตรียมงานค่อนข้างระยะยาว เพราะต้องรับสมัครนักเรียนที่มีสวนยางพารา และสนใจงานจิตสาธารณะ ตลอดจนต้องรักการทำกิจกรรมอนุรักษ์ธรรมชาติไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น เมื่อมีปัจจัยมากมายทำให้ทีมงานหา กลุ่มเป้าหมายมาทำงานได้ค่อนข้างช้า ดังนั้น ทีมยุววิจัยกลุ่มนี้มาจาก ความสมัครใจเป็นอันดับแรก และมีความพร้อมในการลุยสวนยางพาราตลอดเวลา ซึ่งต้องใช้พลังจิตมากในระดับหนึ่ง เพราะคนที่เข้ามาทำงานนี้ต้องขอมสมบุกสมบัน ไม่เห็น้อย่าง คำนึง กว่าจะคัดกรองได้กลุ่มต้นกล้ายุววิจัยดังกล่าว ต้องทดสอบงานไปพร้อมๆ กับสำรวจไปด้วย จนได้กลุ่มแกนนำจำนวน ๑๗ คน นับว่า เป็นต้นกล้าจิตสาธารณะ ญ.ว.๒ ที่มาทำงานโดยความสมัครใจจริงๆ ไม่ได้ถูกขอร้องแต่อย่างใด และเป็นกลุ่มที่มีความอดทนสูงมาก เพราะกิจกรรมในงานวิจัยนี้ล้วนแต่ใช้พลังกายและพลังใจ ต้องเดินทางตลอดเวลา และต้องฝ่าฟันแสงแดดที่ร้อนจัด ลุยน้ำลุยฝน ทนได้ทุกสถานการณ์ ใครที่ไปทุกวันของการสำรวจนับได้ว่า อดทนสุดยอด ซึ่งเหมาะที่จะทำต่อไปอีกในครั้งหน้า

อย่างไรก็ตามผู้วิจัยต้องขอขอบคุณเจ้าของสวนยางพาราทุกสวนที่ได้ไปสำรวจและได้ไปสอบถามพูดคุย และที่ต้องขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่ง คือ อาจารย์ สุนิสา คงประสิทธิ์ นักศึกษา ป.เอก มหาวิทยาลัยลาโทรบ ประเทศออสเตรเลีย ที่มาร่วมกระบวนการอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่อผู้วิจัยอย่างเสมอมา ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การนำต้นกล้ายุววิจัยลงพื้นที่สวนยางพาราในการทำวิจัยปี ๒๕๕๕ จะต้องดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และ มีการเพิ่มจำนวนปายางมากยิ่งขึ้น เพื่อส่งผลกระทบต่อในทางที่ดีให้กับลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภาให้มีการพัฒนาแบบยั่งยืน

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
บทที่ ๑ บทนำ	๑
บทที่ ๒ เอกสาร	๓
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการ	๒๓
บทที่ ๔ ผลการดำเนินการ	๒๔
บทที่ ๕ สรุปและอภิปรายผล	๕๐
บรรณานุกรม	๕๑
ภาคผนวก	๕๒
-รายชื่อต้นกล้าขุววิจัย “พริกสวนยาง.สู่ปายาง”	๕๓

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

บทที่ ๑

บทนำ

หลักการและเหตุผล

กลุ่มน้ำคลองอุตตะเกาที่พื้นที่ป่าเศรษฐกิจที่ดำเนินการในปัจจุบัน คือ การปลูกยางพารา โดยเน้นการปลูกในระบบพืชเชิงเดี่ยวมากกว่าการทำระบบป่าผสมผสาน หรือ ป่าสมรม ผลกระทบที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ได้แก่ เมื่อเกิดภาวะน้ำท่วม มักจะมีน้ำป่าไหลหลากมาอย่างรวดเร็ว ตัวอย่างที่มีให้เห็นได้แก่ชุมชนในเขตตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา พบว่า เมื่อถึงฤดูน้ำท่วม น้ำจะมาเร็วมาก เพราะป่าต้นน้ำบ้านทุ่งจ้ง ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ถูกปรับเปลี่ยนไปทำสวนยางพารา ที่ไม่มีพืชอื่นมาแซม ส่งผลให้เกิดภาวะน้ำท่วมและน้ำหลากอย่างรวดเร็ว ต่อไปในอนาคตอาจเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติอย่างอื่นตามมา เช่น เกิดดินสไลด์ ภูเขาถล่ม เหมือนกับหลายๆ พื้นที่ในภาคใต้ที่เพิ่งเกิดเหตุการณ์ช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๔ เป็นต้น

กลุ่มยูววิชัยที่มาจากเครือข่ายเยาวชนคนกล้าเพื่อการอนุรักษ์ที่อยู่ตลอดกลุ่มน้ำคลองอุตตะเกา สนใจจะเข้าไปศึกษากระบวนการจัดการพื้นที่สวนยางพาราทั้งในเขตของตนเอง หรือ ของบรรดาเพื่อนๆ ในเครือข่าย เพื่อช่วยกันหาวิธี และ หาพันธุ์พืชมาปลูกเพิ่มเติมในแปลงยางพารา เพื่อยกระดับมูลค่าของการใช้พื้นที่สวนยางพาราให้มากขึ้น และ ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของภาวะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับต้นยางพาราในช่วงอายุต่างๆ ของแต่ละสวน เพื่อนำมาเปรียบเทียบผลดีผลเสียที่เกิดขึ้น จะได้เป็นการช่วยตัดสินใจให้กับชาวสวนยางปรับเปลี่ยนสวนยางพารามาเป็นป่ายางพาราให้มากที่สุด

www.SongkhlaLake.com

วัตถุประสงค์

- ๑) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสวนยางที่เตรียมเปลี่ยนเป็นป่ายาง
- ๒) ศึกษาความพึงพอใจของเจ้าของสวนยางที่เปลี่ยนสวนยางมาเป็นป่ายาง
- ๓) สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสวนยาง

กลุ่มเป้าหมาย

เจ้าของสวนยางในเขตตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และ สวนของทีมยูววิชัยที่สนใจงานนี้

สถานที่

สวนยางในเขตตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หรือ ในเขตที่ทีมยูววิชัยมีความสนใจ

ระยะเวลา

พฤษภาคม – กันยายน ๒๕๕๔

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑) เจ้าของสวนยางพารามีความรักความเข้าใจและเกิดความห่วงใยในแผ่นดินของกลุ่มน้ำคลอง
อุตะเกา
- ๒) สามารถเพิ่มรายได้ให้กับเจ้าของสวนยางได้
- ๓) เป็นตัวอย่างที่ดีให้กับสวนยางใกล้เคียงที่หันมาดูแลสวนยางไปพร้อมๆ กับดูแลสิ่งแวดล้อมใน
สวนยางเพื่อส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกลุ่มน้ำคลองอุตะเกา
- ๔) เกิดความเข้าใจในการช่วยกันดูแลสิ่งแวดล้อมระหว่างผู้ประกอบการทำสวนยางกับหน่วยงาน
ที่ให้การสนับสนุนหรือให้การส่งเสริมการทำสวนยาง

กลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

บทที่ ๒

เอกสาร

ประวัติยางพารา

ความเป็นมา ชาวพื้นเมืองในอเมริกากลางและอเมริกาใต้เรียกต้นไม้ที่ให้ยางว่า คาอูท์ชุก [Caoutchouc] แปลว่าต้นไม้ร้องไห้ จนถึงปีพ.ศ. 2313 (1770) โจเซฟ ปริสตี จึงพบว่า ยางสามารถลบรอยคำของดินสอได้โดยที่กระดาษไม่เสีย จึงเรียกยางว่า ยางลบหรือตัวลบ [Rubber] ซึ่งเป็น คำเรียกยางเฉพาะในอังกฤษและฮอลแลนด์เท่านั้น ส่วนใน ประเทศยุโรปอื่นๆ ในสมัยนั้น ล้วนเรียก

ยางว่า คาอูท์ชุก ทั้งสิ้น จนถึงสมัยที่โลกได้มีการปลูกยางกันมากในประเทศแถบ อเมริกาใต้นั้น จึงได้ค้นพบว่า พันธุ์ยางที่มีคุณภาพดีที่สุดคือยางพันธุ์ **Hevea Brasiliensis** ซึ่ง มีคุณภาพดีกว่าพันธุ์ **Hevea** ธรรมดาอีก จึงมีการปลูกและซื้อขายยางพันธุ์ดังกล่าวกันมาก และศูนย์กลางของการซื้อขายยางก็อยู่ที่เมืองท่าชื่อ พารา [Para] บนฝั่งแม่น้ำอเมซอน ประเทศบราซิล ด้วยเหตุดังกล่าว ยางพันธุ์ **Hevea Brasiliensis** จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ยางพารา และเป็นชื่อที่ใช้เรียกกันแพร่หลายจนถึงทุกวันนี้

ยางมีคุณสมบัติพิเศษหลายอย่างที่มีความสำคัญต่อมนุษย์คือ มีความยืดหยุ่น [Elastic] กัน น้ำได้ เป็นฉนวนกันไฟได้ เก็บและพองลมได้ดี เป็นต้น ดังนั้นมนุษย์จึงยังจะต้องพึ่งยางต่อไปอีกนาน แม้ในปัจจุบัน มนุษย์สามารถผลิตยางเทียมได้แล้วก็ตาม แต่คุณสมบัติบางอย่าง ของยางเทียมนั้นก็สู้ยางธรรมชาติไม่ได้ ในโลกนี้ยังมีพืชอีกมากมายหลายชนิดที่ให้น้ำยาง [Rubber Bearing Plant] ซึ่งอาจจะมิเป็นพันธุ์ ชนิดในทวีปต่างๆ ทั่วโลก แต่น้ำยางที่ได้จาก ต้นยางแต่ละชนิดก็จะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันไป บางชนิดก็ใช้ทำอะไรไม่ได้เลย แต่ยาง บางชนิดเช่น ยางกัตตาเปอร์ชาที่ได้จากต้นกัตตา [Guttar Tree] ใช้ทำยางสำเร็จรูปเช่น ยางรถยนต์ หรือรองเท้า ไม่ได้แต่ใช้ทำสายไฟได้ หรือยางยืด และยางบาลาตา ที่ได้ จากต้นยางชื่อเดียวกัน ถึงแม้จะมีความเหนียวของยาง [Natural Isomer of Rubber] อยู่ บ้าง แต่ก็มีเพียงสูตรอนุ [Melecular Formula] เท่านั้นที่เหมือนกัน แต่โดยที่มี HighRasin Content จึงเหมาะที่จะใช้ทำหมากฝรั่งมากกว่า ยางที่ได้จากต้น Achas Sapota ในอเมริกา กลาง ซึ่งมีความเหนียวกว่ายางกัตตาเปอร์ชาและยางบาลาตามาก คนพื้นเมืองเรียกยางนี้ ว่า ชิเคิล [Chicle] ดังนั้น บริษัท ผู้ผลิตหมากฝรั่งที่ทำมาจากยางชนิดนี้จึงตั้งชื่อหมากฝรั่ง นั้นว่า Chiclets

วิวัฒนาการของยาง

โลกเพิ่งจะมีโอกาสรู้จักและใช้ประโยชน์จากยางเมื่อประมาณปลายคริสต์ศตวรรษที่ 15 นี้เอง ในขณะที่ คริสโตเฟอร์ โคลัมบัส ผู้ค้นพบโลกใหม่เดินทางไปอเมริกาในครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2036 (1493) ก็ได้พบว่า มีชาวพื้นเมืองบางเผ่าทั้งในอเมริกากลางและอเมริกาใต้ ได้รู้จักและใช้ประโยชน์จากยางกันบ้างแล้ว เช่น ชาวพื้นเมืองในอเมริกากลางที่ทำรองเท้า

จากยางโดยการใช้น้ำคั้นต้นยาง แล้วร่อนน้ำยางใส่ภาชนะ หลังจากนั้น จึงเอาเท้าจุ่มลงไปในน้ำยางนั้น หรือเอาเท้าวางไว้บนภาชนะแล้วเทน้ำยางราดลงบนเท้า ก็จะได้รองเท้า ที่เข้ากับเท้าพอดี หรือบางเผ่าในอเมริกาใต้ทำเสื้อกันฝนและผ้ากันน้ำจากยาง หรือเผ่ามายันในอเมริกาใต้ ที่ทำลูกบอลด้วยยาง แล้วนำมาเล่นโดยการให้กระเด็นขึ้นลงเพื่อเป็นการ สักการะเทพเจ้า จึงทำให้โคลัมบัสและคณะมีความแปลกใจเป็นอันมาก และคิดกันไปว่า ในลูกกลมๆที่เด็นได้นั้น ต้องมีตัวอะไรอยู่ข้างในเป็นแน่ หลังจากนั้นเมื่อโคลัมบัสเดินทาง กลับยุโรป ก็ได้้นำวัตถุประหลาดนั้นกลับไปด้วย โคลัมบัสจึงเป็นชาวยุโรปคนแรกที่ได้มีโอกาสสัมผัสยาง และนำยางเข้าไปเผยแพร่ในยุโรป

การส่งยางเข้ามาในยุโรปในระยะแรกนั้นต้องใช้เวลาานานมาก กว่าที่ยางจะเดินทางจากแหล่งกำเนิดจนมาถึงยุโรป ยางก็จะจับตัวกันเป็นก้อนเสียก่อน ดังนั้น ยางที่เข้ามาในยุโรปสมัยแรกๆ นั้นจึงเป็นยางที่ผลิตเป็นสินค้าแล้วเนื่องจากมนุษย์ยังไม่รู้จักวิธีที่จะทำ ให้ยางที่จับตัวกันเป็นก้อน ให้ละลายและทำเป็นรูปทรงที่ต้องการได้อย่างไร การผลิต ยางจึงต้องทำทันทีหลังจากได้น้ำยางมาก่อนที่ยางจะจับตัวกันเป็นก้อน ในอเมริกากลางและอเมริกาใต้เช่น ในประเทศเม็กซิโก ก็มีหลักฐานว่า ได้มีการใช้ประโยชน์จากยางกันบ้างแล้ว แต่เป็นการผลิตอย่างง่ายๆเช่น ทำผ้า ยางกันน้ำ ลูกบอล และ เสื้อกันฝน เป็นต้น

การค้นพบ

พ.ศ. 2143 (1600) ก็ยังไม่มี ความพยายามที่จะนำกรรมวิธีทำยางเข้ามาในยุโรป

พ.ศ. 2279 (1736) ชาลส์ มารี เดอลา คองดามี ได้ส่งตัวอย่างยางจากลุ่มน้ำอเมซอน กลับมาที่ฝรั่งเศส และสรุปว่าไม่สามารถนำน้ำยางกลับไปยุโรปเพื่อการผลิตได้ เพราะ ยางจะแข็งตัวเสียก่อนที่จะถึงยุโรป

พ.ศ. 2313 เฮอริสแซน พบว่า น้ำมันสน [Terpentine] สามารถละลายยางที่จับตัวกัน เป็นก้อนได้ และยังพบต่อไปอีกว่า Ether เป็นตัวละลายยางได้ดีกว่าน้ำมันสน

พ.ศ.. 2313 (1770) โจเซฟ พริสตี (คนเดียวกับที่ค้นพบออกซิเจน) ค้นพบว่า ยางใช้ลบรอยดำของ ดินสอได้ จึงเรียกยางว่ายางลบ [Rubber] ตั้งแต่นั้น

พ.ศ.. 2334 (1791) โฟร์ ครอย ค้นพบการป้องกันไม่ให้ยางจับตัวกันเป็นก้อนโดยการเติมด่างที่มีชื่อ ว่า Alkali ลงไปในน้ำยาง แต่การค้นพบนี้ก็ต้องเป็นหมันอยู่ถึง 125 ปีเพราะไม่มีใครสนใจ

พ.ศ.. 2363 (1820) โทมัส แชนคอก (อังกฤษ) ประดิษฐ์เครื่องฉีกยางได้สำเร็จ แต่ก็ปกปิดไว้ โดยบอก คนที่ถามว่าเป็นเครื่องดองยาง [Pickle] และยังพบด้วยว่า ความร้อนทำให้ยางอ่อนตัวลงได้ และจะปั้น ใหม่ให้เป็นรูปอะไรก็ได้ ตามต้องการ

พ.ศ.. 2375 (1832) แชนคอกได้ปรับปรุงเครื่องฉีกยางของเขาให้ดีขึ้น และเรียกเครื่องที่ปรับปรุงขึ้น ใหม่ว่าดังกล่าว่า เครื่อง Masticator ซึ่งเป็นเครื่องต้นแบบของเครื่องฉีกยางที่ใช้กันถึงทุกวันนี้ โทมัส แชนคอก จึงได้รับเลือกให้เป็น "บิดาแห่งอุตสาหกรรมยาง"

พ.ศ.. 2380 (1837) แชนคอกประดิษฐ์เครื่องรีดยางได้เป็นผลสำเร็จ [Spreading]

พ.ศ.. 2379 (1836) ทางอเมริกาก็ประดิษฐ์เครื่องบดยางได้สำเร็จเหมือนกัน

พ.ศ.. 2386 (1843) ชาลส์ กูดเยียร์ (อเมริกา) ค้นพบกรรมวิธีในการทำให้ยางคงรูป โดยการ "อบ ความร้อน" [Vulcanisation] และยางที่ผสมกำมะถันและตะกั่วขาว เมื่อย่างไฟแล้ว แม้จะกระทบ ร้อนหรือเย็นจัด ยางจะเปลี่ยนรูปไปเพียงเล็กน้อยเท่านั้น สิ่งที่ชาลส์ค้นพบนี้ แชนคอกก็ค้นพบในอีก 2 ปี ต่อมา และนำผลงานไปจดทะเบียน [Patent] ทันที แต่ชาลส์ไปจดทะเบียนหลังแชนคอก 2 - 3 สัปดาห์ แต่โลกก็ยังให้เกียรติแก่ ชาลส์ กูดเยียร์ ว่าเป็นผู้ที่คิดกรรมวิธีนี้ได้ก่อน

พ.ศ.. 2389 (1846) โทมัส แชนคอก ประดิษฐ์ยางต้นสำหรับรถม้าทรงของพระนางเจ้าวิกตอเรีย

พ.ศ.. 2413 (1870) จอน คันลอป ผลิตยางอัดลมสำหรับจักรยาน ได้สำเร็จ

พ.ศ.. 2438 (1895) มีผู้ประดิษฐ์ยางอัดลมสำหรับรถยนต์ได้สำเร็จ

การค้นพบกรรมวิธีในการทำให้ยางคงรูปได้นั้น นับได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก สำหรับ วิศวกรรมการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งในช่วงเวลานั้น มีการค้นพบและมีสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ เกิดขึ้นมากมายเช่น เจมส์ วัตต์ สร้างเครื่องจักรไอน้ำ โรเบิร์ต ฟูลตัน สร้างเครื่องจักรเรือไอน้ำ จอร์จ สตีเวนสัน สร้างหัวรถจักรไอน้ำ ไมเคิล ฟาราเด สร้างเครื่องกำเนิดไฟฟ้า มอส สร้างเครื่องส่งโทรเลข เป็นต้น แต่ความสำเร็จต่างๆ เหล่านี้ คงจะขาดความสมบูรณ์ไปมากถ้ายังขาดความรู้เรื่องการทำยางให้คงรูป เพราะยางที่คงรูปแล้ว [Vulcanised Rubber] จะช่วยเติมความไม่สมบูรณ์เหล่านั้นให้เต็มเช่น เป็นตัวห้ามล้อรถไฟ หรือทำสายไฟ และสายเคเบิลใต้น้ำ เป็นต้น

การสร้างสวนยางในเอเชีย

การผลิตยางในโลกสมัยก่อนปี พ.ศ.. 2443 (1900) นั้น ส่วนมากจะเป็นยางที่ปลูกในประเทศ แถบอเมริกาใต้คือ บราซิล โคลัมเบีย และปานามาเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้นยังมียางที่ได้จากรัสเซีย และแอฟริกาเป็นบางส่วน และในช่วงเวลาก่อนหน้านั้น ยางเริ่มมีความสำคัญ ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์

มากขึ้นแล้ว โลกจึงมีความต้องการใช้ยางเป็นจำนวนมาก โทมัส แฮนคอก จึงมีความคิดว่า ถ้าโลก (หมายถึง ยุโรป) ยังคงต้องพึ่งยางที่มาจากแหล่งต่างๆ เหล่านั้นเพียงอย่างเดียว ในอนาคตอาจจะเกิดความขาดแคลน ยางขึ้นได้ จึงนำที่จะหาที่ ใหม่ๆ ในส่วนอื่นๆ ของโลกเพื่อปลูกยางเอาไว้บ้าง ในปี พ.ศ.. 2398 (1855) จึงนำความคิดนี้ไปปรึกษาเซอร์โจเซฟ สุกเกอร์ แต่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควรชาวยุโรปในยุคนั้น ยังไม่มีใครรู้จักยางกันมากนักว่า ยางมีหน้าตาเป็นอย่างไร หรือแม้กระทั่งได้ยางมาอย่างไรจากต้นอะไร จนกระทั่ง ในปี พ.ศ..2414(1871) จึงมีผู้นำภาพวาดต้นยางมาให้เซอร์โจเซฟ สุกเกอร์ ดูท่านจึงมีความสนใจในการปลูกยางมากขึ้น จึงได้ปรึกษากับเซอร์คลีเมนต์ มาร์คแฮม ผู้ช่วยเลขาธิการประจำทำเนียบ ผู้ว่าการประจำอินเดีย ความพยายามที่จะนำยางมาปลูกในเอเชียจึงเกิดขึ้นเป็นครั้งแรก ในช่วงเวลาเดียวกันนั้น สถานะการณ์ภายในประเทศแถบอเมริกาใต้ไม่ค่อยดีนัก เนื่องจากในสภาวะที่โลกมีความต้องการยางสูงมาก ชาวสวนยางในโคลัมเบียและปานามาจึงโหมกรีดยางกันอย่างหนัก จนในที่สุด ต้นยางในประเทศนั้น จึงได้รับความบอบช้ำมาก และตายหมดจนไม่มีต้นยางเหลืออยู่ในแถบนั้นอีกเลย

เซอร์คลีเมนต์ จึงนำพันธุ์ยางมาทดลองปลูกในอินเดียเป็นครั้งแรก แต่ไม่ประสบความสำเร็จ จึงได้ทดลองปลูกยางในดินแดนต่างๆ ที่เป็นอาณานิคมของอังกฤษ ในที่สุดจึงพบว่า ในดินแดนแหลมมลายู เป็นที่ที่ยางจะเจริญเติบโตได้ดีที่สุด และยังพบว่า พันธุ์ยางที่ดีที่สุดคือยางพันธุ์ *Hevea Brasiliensis* หรือยางพารา ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2425 (1882) ยางพาราจึงเป็นที่ นิยมปลูกกันอย่างแพร่หลายในแหลมมลายูในระยะแรกเริ่ม ยางพาราจะปลูกกันมากในดินแดนอาณานิคมของอังกฤษและฮอลแลนด์เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนั้น เยอรมันก็ปลูกยางไว้ที่อัฟริกาบ้าง และบางส่วนเป็นยางในรัสเซีย เหตุที่ยางพาราเป็นที่นิยมปลูกกันมากในเอเชีย อาจเนื่องมาจาก ในเอเชียมีองค์ประกอบต่างๆ ที่เหมาะสมในการปลูก ทั้งสภาพดินฟ้าอากาศ ภูมิประเทศ สภาพดิน และปริมาณฝน รวมทั้งแรงงานที่หาได้ง่าย ประกอบกับคุณสมบัติทางการเกษตรและการพาณิชย์ของยางเองเช่น

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นควนเขาไม่สามารถปลูกพืชอื่นได้แต่ปลูกยางได้ ยางเป็นพืชที่ปลูกง่าย ไม่ต้องดูแลรักษามากนัก โรคและศัตรูพืชน้อย ไม่ต้องมีการเฝ้ารักษา เพราะผลผลิตของยางไม่สามารถขโมยกันได้ ผลผลิตยางสามารถขายได้ทุกคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นอย่างคุณภาพเลวเพียงใดก็ขายได้ เป็นยางปนกรวด ปนดิน ปนทรายก็ขายได้แม้แต่ขี้ของขี้ของขี้ของยางก็ขายได้ไม่ต้องง้อคนซื้อ เพราะผลผลิตไม่เน่าเสีย (ในอดีต) เป็นสินค้าที่ขายได้คล่องและขายได้จนหมดไม่มีเหลือ(ในอดีต) ให้ผลผลิตที่ยาวนานและแน่นอน

ยางพาราเข้าสู่ประเทศไทย

ต้นยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทย ตั้งแต่สมัยที่ยังใช้ชื่อว่า "สยาม" ประมาณกันว่าควรเป็น หลัง พ.ศ. 2425 ซึ่งช่วงนั้น ได้มีการขยายเมล็ดกล้ายางพารา จากพันธุ์ 22 ต้น นำไปปลูกในประเทศต่างๆ ของทวีปเอเชีย และมีหลักฐานเด่นชัดว่า เมื่อ ปี พ.ศ. 2442 พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) เป็นผู้เหมือนหนึ่ง "บิดาแห่งยาง" เป็นผู้ที่ได้นำต้นยางพารามาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง เป็นครั้งแรก

จากนั้น พระยารัษฎานุประดิษฐ์ ได้ส่งคนไปเรียนวิธีปลูกยางเพื่อมาสอนประชาชน นักเรียนของท่านที่ส่งไปก็ล้วนแต่เป็นเจ้าเมือง นายอำเภอ กำนัน และผู้ใหญ่บ้านทั้งสิ้น พร้อมกันนั้นท่านก็สั่งให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน นำพันธุ์ยางไปแจกจ่าย และส่งเสริมให้ราษฎรปลูกทั่วไป ซึ่งในยุคนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นยุคต้นยาง และชาวบ้านเรียกยางพาราว่า “ยางเทศา” ต่อมารัฐบาลได้นำเข้ามาปลูกเป็นสวนยางมากขึ้นและได้มีการขยายพื้นที่ปลูกยางไปในจังหวัดภาคใต้รวม 14 จังหวัด ตั้งแต่ชุมพรลงไปถึงจังหวัดที่ติดชายแดนประเทศมาเลเซีย จนถึงปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางทั่วประเทศประมาณ 12 ล้านไร่ กระจายกันอยู่ในภาคใต้ ภาคตะวันออก และภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นแหล่งปลูกยางใหม่ การพัฒนาอุตสาหกรรมยางของประเทศได้เจริญรุดหน้าเรื่อยมาจนทำให้ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตและส่งออกยางได้มากที่สุดในโลก

ความคิดที่จะนำยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทย เกิดขึ้นเมื่อ พระยารัษฎานุประดิษฐ์มหิศรภักดีเดินทางไปดูงาน ในประเทศมลายู เห็นชาวมลายูปลูกยางกันมีผลดีมากก็เกิดความสนใจที่จะนำยางเข้ามาปลูกในประเทศไทยบ้าง แต่พันธุ์ยาง สมัยนั้น ฝรั่งซึ่งเป็นเจ้าของ

สวนยาง หวงมาก ทำให้ไม่สามารถนำพันธุ์ยางกลับมาได้ ในการเดินทางครั้งนั้น จนกระทั่ง พ.ศ. 2444 พระสถลสถานพิทักษ์ เดินทางไปที่ประเทศอินโดจีน จึงมีโอกาสนำกลับมาได้ โดยเอากล้ายางมาหุ้มรากด้วยสำลีชุบน้ำ แล้วหุ้มทับด้วยกระดาษหนังสือพิมพ์อีกชั้นหนึ่งจึงบรรจุลงถังไม้ฉาฉา ใส่เรือกลไฟ ซึ่งเป็นเรือส่วนตัวของพระสถลฯ รีบเดินทางกลับประเทศไทยทันที

ยางที่นำมาครั้งนี้มีจำนวน ถึง 4 ถัง ด้วยกันพระสถลสถานพิทักษ์ ได้นำมาปลูกไว้ที่บริเวณหน้าบ้านพัก ที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ซึ่งปัจจุบันนี้ยังเหลือให้เห็นเป็นหลักฐานเพียงต้นเดียว อยู่บริเวณหน้าสหกรณ์การเกษตรกันตัง และจากยางรุ่นแรกนี้ พระสถลสถานพิทักษ์ ได้ขยายเนื้อที่ปลูกออกไป จนมีเนื้อที่ปลูกประมาณ 45 ไร่ นับได้ว่า พระสถลสถานพิทักษ์ คือผู้เป็นเจ้าของสวนยางคนแรกของประเทศไทย

จากอดีตสู่ปัจจุบัน

ในปี 2451 หลวงราชไมตรี (ปุม ปุณศรี) ได้นำยางไปปลูกที่จังหวัดจันทบุรี จึงได้มีการขยายการปลูกยางพาราในภูมิภาคนี้อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งมีการปลูกกันทั่วไป ใน 3 จังหวัด ภาคตะวันออก คือ จันทบุรี ระยอง และตราด และกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของภาคตะวันออก ต่อมาก็มีผู้พยายามที่จะนำพันธุ์ยางไปปลูกทั้งในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ เป็นระยะๆ แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเหมือนกับที่ปลูกของภาคใต้ และภาคตะวันออก

ในช่วงปี 2475 หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ผู้ก่อตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมขึ้นที่คอหงส์ หลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ได้ก่อตั้งสถานีทดลองกสิกรรมภาคใต้ ขึ้นที่ บ้านชะมวง ตำบลควนเนียง อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดสงขลา และในปี 2476 ได้ย้ายสถานีดังกล่าวไปตั้งที่ตำบล คอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ พร้อมกับตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรมขึ้นที่ตำบลคอหงส์ด้วย โดยหลวงสุวรรณฯ ได้รับการแต่งตั้ง

ให้เป็นอาจารย์ใหญ่คนแรก ต่อมาในปี 2496 หลวงสำรวจพฤกษชาติ (สมบูรณ์ ณ ถลาง) หัวหน้ากองการยางและนายรัตน เพชรจันทร์ ผู้ช่วยหัวหน้า กองการยางได้เสนอร่าง พรบ. ปลูกแทนต่อรัฐบาล อย่างไรก็ตามต้องใช้เวลาถึง 6 รัฐบาล ในเวลา 6 ปี จึงออก พรบ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในปี 2503 และได้มีการจัดตั้งสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในปี 2504 กิจการปลูกแทนก้าวน้ำด้วยดีเป็นที่พอใจของชาวสวนยางในภาคใต้ หลวงสำรวจพฤกษชาติ (สมบูรณ์ ณ ถลาง) นายรัตน เพชรจันทร์ ผู้ริเริ่มการปลูกแทน ผู้ริเริ่มการปลูกแทนยางพาราที่ปลูกในสมัยแรกส่วนใหญ่เป็นยางพื้นเมืองทำให้ผลผลิตต่ำ ทำให้ชาวสวนยาง มีรายได้น้อยโดยเฉพาะในช่วงที่ยางมีราคาตกต่ำ วิธีการแก้ไขคือ การปลูกแทน ยางพื้นเมืองเหล่านั้นด้วยยางพันธุ์ดีที่ให้ผลผลิตสูง ผู้ผลิตยางหลายประเทศได้เร่งการปลูกแทนยางเก่าด้วยยางพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มผลผลิตยาง เช่น มาเลเซียได้ออกกฎหมายสงเคราะห์ปลูกยางในปี 2495 และศรีลังกาได้ออกกฎหมายทำนองเดียวกันในปี 2496 ต่อมาได้รับความร่วมมือจากสำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติให้จัดตั้งศูนย์วิจัยการยางขึ้นที่ตำบลคอกหงส์ในปี 2508

ในปี 2508 ดร.เสริมลาภ วสุวัต ผู้วางรากฐานการวิจัยและพัฒนาการวิจัยและพัฒนายางเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความก้าวหน้าของอุตสาหกรรมยางไทย โดยเปลี่ยน สถานะจากสถานีทดลองยางคอกหงส์ ผู้มีบทบาทสำคัญในการวางรากฐานการวิจัย และพัฒนาของประเทศไทยคือ ดร.เสริมลาภ วสุวัต ผู้อำนวยการกองกองการยาง ซึ่งเป็นผู้ควบคุมและดูแลศูนย์วิจัยการยางที่ตั้งขึ้นใหม่ศูนย์วิจัยการยางได้รับความช่วยเหลือจากองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ และมีผู้เชี่ยวชาญยางพาราสาขาต่างๆ มาช่วยวางรากฐานการวิจัย และพัฒนาร่วมกับนักวิจัยของไทยในระยะเริ่มแรก มีการวิจัยทางด้านต่างๆ เช่น ด้านพันธุ์ยาง โรคและศัตรูยางด้านดินและปุ๋ย การดูแลรักษาสวนยาง การกำจัดวัชพืช การปลูกพืชคลุม การปลูกพืชแซมเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ชาวสวนยาง ด้านอุตสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยางและมีการพัฒนาโดยเน้นการพัฒนาสวนยางขนาดเล็ก เช่น การ กรีดยางหน้าสูง การใช้ยาเร่งน้ำยาง การส่งเสริมการแปรรูปและขยายพันธุ์ยางของภาคเอกชน การรวมกลุ่มขายยางและการปรับปรุงคุณภาพยางและการใช้ประโยชน์ไม้ยางพารา มีการออกวารสารยางพาราเพื่อเผยแพร่ความรู้ไปสู่ชาวสวนยางและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งจัดหลักสูตรการฝึกอบรมและการจัดสัมมนาทางเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

และจนกระทั่ง ในปี 2521 กรมวิชาการเกษตร และกรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มงานทดลองปลูกสร้างสวนยางพาราตามหลักวิชาการปลูกสร้างสวนยางแผนใหม่ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทดลองปลูกในจังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งก็ประสบความสำเร็จ ผลผลิตยางในขณะนั้นเริ่มเปิดกรีดได้แล้วอยู่ในเกณฑ์ดี ไม่แตกต่างจากผลผลิตในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ ด้วยเหตุนี้จึงเริ่มมีการวิจัยและพัฒนาการปลูกยางในเขตแห้งแล้ง และถือเป็นการเริ่มขยายเขตปลูกยางพาราสู่เขตใหม่ของประเทศไทยอย่างจริงจัง

นอกจากนี้ยังมีการร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศในการวิจัยและพัฒนาอย่างกว้างขวาง ในระยะต่อมาศูนย์วิจัยการยางได้เปลี่ยนชื่อเป็นศูนย์วิจัยยางสงขลาในปี 2527 และมีการก่อตั้งศูนย์วิจัย ขึ้นใหม่อีก 3 ศูนย์ ที่สุราษฎร์ธานี ฉะเชิงเทรา หนองคาย และ นครราชสีมาเพื่อขยายงานวิจัย และพัฒนา ยางให้ครอบคลุมพื้นที่ปลูกยางของประเทศ การวิจัยและพัฒนายางเหล่านี้เป็นพื้นฐานที่สำคัญทำให้การปลูก แทนในพื้นที่ปลูกยางเดิมและการปลูกใหม่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประสบความสำเร็จมากขึ้น

การปลูกยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ ของประเทศและชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชากรกว่า 6 ล้านคน หรือร้อยละ 10 ของประชากรทั่วประเทศ ในปี 2544 ยาง ผลิตภัณฑ์ยาง และ ผลิตภัณฑ์จากไม้ยางพารา ทำรายได้จากการส่งออกให้กับประเทศ คิดเป็น มูลค่าทั้งสิ้น 135,280 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออกยางในรูปวัตถุดิบ 58,703 ล้านบาท ผลิตภัณฑ์ยาง 48,496 ล้านบาท และ ผลิตภัณฑ์ไม้ยางพารา 28,081 ล้านบาท เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2543 ซึ่งมีมูลค่า 123,642 ล้านบาท มูลค่าการส่งออกในปี 2544 เพิ่มขึ้น ร้อยละ 9.4 แต่เมื่อพิจารณาแยกรายสินค้า มูลค่าการส่งออกยางใน รูปวัตถุดิบลดลงร้อยละ 3.3 การส่งออกผลิตภัณฑ์ยาง และผลิตภัณฑ์ ไม้ยางพารา เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.4 และ ร้อยละ 34.5 ตามลำดับ ปริมาณการผลิตยางของไทยในปี 2544 จำนวนทั้งสิ้น 2.319 ล้านตัน คิด เป็น สัดส่วนร้อยละ 32 ของการผลิตทั้งหมดของโลก และส่งออกยางปริมาณ 2.042 ล้านตัน คิดเป็นสัดส่วนร้อย ละ 40 ของการส่งออก ยางทั้งหมดของโลก

www.SongkhlaLake.com

การปลูกยางพารา:

1. การเตรียมพื้นที่ปลูกยาง - ขั้นตอนที่สำคัญ คือ
 - 1.1. เก็บพืชเศษเหลือของพืชในพื้นที่ให้ออกมากที่สุด เพื่อเป็นการขจัดแหล่งแพร่เชื้อ โรค โดยเฉพาะ โรค รากยางในระยะต่อไปด้วย การกำจัด ไม้ยืนต้นบางชนิด และการโค่นต้นยางเก่า
 - 1.2. การโค่นไม้ยางเก่า ควรเริ่มโค่นในฤดูแล้ง เพื่อสะดวกในการเก็บเศษไม้และต่อไม้ออก วิธีโค่นที่นิยมใช้ คือ โค่นด้วยแรงคน และโค่นด้วยเครื่องจักร กรณีใช้แรงคน โค่นจะเหลือตอซึ่งยังไม่ตาย จำเป็นต้องทำลาย ตอเหล่านี้ให้ตายและผุพังอย่างรวดเร็ว เพื่อป้องกันการเกิดราก โดยใช้สารเคมี ทารอบตอสูงจากพื้น 30 เซนติเมตร ทาก่อนโค่น 1 วัน สารเคมีที่ใช้ คือ ไทรคลอเพอ 2.21 กรัม ผสมน้ำ 95 ซีซี หรือคาร์ลोन 5 ซีซี ผสมน้ำ 95 ซีซี พื้นที่ปลูกยางใหม่ที่จะปลูกสร้างสวนยางส่วนมากเป็นพื้นที่ปลูกไม้ป่าเศรษฐกิจ ปลูกไม้ยืน ต้น ปลูกพืชไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง พื้นที่เนินเลี้ยงสัตว์ และอื่นๆ
 - 1.3. การเตรียมพื้นที่ปลูกยาง เก็บเศษไม้ออกจาก แปลงให้มากที่สุด เพื่อป้องกัน การเกิดโรคราก ไถพลิก และไถพรวนอย่างน้อย 2 ครั้ง ปรับสภาพพื้นที่ให้เหมาะสมสำหรับการปลูกสร้างสวนยาง สำหรับ พื้นที่ลาดเอียงมากกว่า 15 องศา จะต้องวางแผนปลูกตามขั้นบันได

ระยะปลูกยาง :

ในพื้นที่ปลูกยางเดิมเขตชุ่มชื้นใช้ระยะปลูก 2.5 x 8 หรือ 3 x 7 เมตร ในเขตปลูกยางใหม่ท้องที่แห้งแล้ง ใช้ระยะปลูก 2.5 x 7 หรือ 3 x 6 เมตร

การวางแผนปลูกยาง,การขุดหลุมปลูกยาง :

ถ้าพื้นที่ค่อนข้างลาดเท ให้วางแนวแถวยาวขวางทิศทางการลาดเทของพื้นที่ ควรวางแผนวางอยู่ในแนวทิศตะวันออก ตะวันตก เพื่อให้มีร่มเงา

ทิศทางของลมควรวางในแนวทิศทางการพัดของลม ในเขตที่มีกระแสลมรุนแรงควรหาพืชอื่น ๆ ที่เจริญเติบโตเร็ว ปลูกเป็นพืชกำบังลมก่อน และเลือกพันธุ์ยางที่มีความต้านทานลม

การวางแผนปลูกในพื้นที่ราบเมื่อกำหนดทิศของแถวปลูกยางได้แล้วให้วางแถวหลัก (ห่าง 1.5 เมตรจากขอบแปลง) ทางด้านหนึ่งของขอบแปลงที่สะดวกต่อการทำงานแล้วตั้งฉากที่ปลายทั้ง 2 ด้านของแถวหลัก วางแถวที่ 2 ต่อไปเรื่อยๆ ปักระยะระหว่างต้นในแต่ละแถวไปพร้อมกัน เล็งแนวแถวและต้นต้องเป็นเส้นตรง ทั้งในแนวตั้งและในแนวนอน แถวและต้น ต้องตั้งฉากกันทั้งแปลง

การวางแผนในพื้นที่ลาดชัน วางแถวยาวให้ขวางทิศทางการลาดเทของพื้นที่ ให้แถวข้างแต่ละแถวมีระดับความสูงเดียวกัน แบบขั้นบันได เลือกพื้นที่ที่มีความลาดเทปานกลาง วางระดับขั้นบันไดจากขั้นที่สูงที่สุด ลงมาทีละขั้นตามทางลาดเทของพื้นที่ ให้ระยะระหว่างขั้นบันไดห่างกัน 7 เมตรในแนวราบทุกขั้น จนถึงขั้นล่างสุด หลังจากนั้นในแต่ละแถวให้วางระยะระหว่างต้น ห่างกัน 3 เมตร หรือ 2.5 เมตร แล้วแต่เขตปลูกยาง ขนาดของหลุม 50 x 50 x 50 เซนติเมตร เตรียมโดยใช้แรงงานคนขุด บางพื้นที่สามารถใช้สว่านติดท้ายรถแทรกเตอร์ เจาะหลุมปลูก ใส่ปุ๋ยรองก้นหลุมด้วยปุ๋ยหินฟอสเฟต หลุมละ 200 กรัม ในแหล่งปลูกยางใหม่ ควรใช้ปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัม ต่อต้นรองก้นหลุม ร่วมกับหินฟอสเฟต 70 กรัม

วัสดุปลูกยาง:

ต้นยางชำถุงขนาด 2 ฉัตรเป็นวัสดุปลูกที่ใช้ทั่วไปทั้งในพื้นที่ชุ่มชื้นเขตปลูกยางเดิม และเขตปลูกยางใหม่ ท้องที่แห้งแล้ง ยางชำถุงขนาด 2 ฉัตรมีความแข็งแรงและมีระบบรากดีกว่าขนาด 1 ฉัตร ทำให้ต้นยางตั้งตัวทนแล้งได้เร็ว

ต้นยางชำถุงขนาด 1 ฉัตรต้องเป็นต้นกล้าที่ยังติดตาในถุง เพราะมีระบบรากที่แข็งแรงต้นยางตั้งตัวได้รวดเร็ว ต้นชำถุงที่ นำมาปลูก จะต้องมีความสมบูรณ์ แข็งแรงถูกต้องตรงตามพันธุ์ ฉัตรใบยอดควรจะแก่เต็มที่ใบมีสีเขียวเข้ม ทั้งนี้เพื่อป้องกัน อาการไหม้จากแสงแดดและยอดอ่อนเสียหายจากการปลูก

วัสดุปลูกควรเป็นไปตามมาตรฐาน ของสถาบันวิจัยยาง กรมวิชาการเกษตร

นอกจากนี้ยังมีวัสดุปลูกอย่างอื่น เช่นการปลูกต้นตอตาและการปลูกต้นกล้าที่ยังติดตาในแปลงปลูกสวนยางสามารถปลูก ได้เฉพาะพื้นที่ที่มีความชุ่มชื้นสูง และผู้ปลูกที่มีประสบการณ์

ฤดูกาลปลูกยางพารา :

ในพื้นที่ชุ่มชื้น เขตปลูกยางเดิมช่วงฤดูแล้ง เริ่มเข้าฤดูแล้ง เดือนมกราคม เตรียมพื้นที่เก็บไม้ออกจากพื้นที่ให้หมด ไถพรวนและวางแนวขุดหลุมปลูก ถ้าผสมปุ๋ยอินทรีย์รองก้นหลุม ควรให้เสร็จก่อนปลูกยางในฤดูฝน 1 เดือน ฝนเริ่มมาเดือน พฤษภาคม ถ้าพื้นที่ที่มีความชื้นเพียงพอก็สามารถปลูกต้นยางชำถุงได้ การปลูกต้นต่อควรมีความชื้นเต็มที่ขณะปลูกไม่น้อยกว่า 2 เดือน หลังปลูก 15 วัน ถึง 1 เดือนควรปลูกซ่อม ต้องปลูกซ่อมให้เสร็จก่อนหมดฝนอย่างน้อย 2 เดือน ในช่วงกลางฤดูฝนมักจะ มีฝนทิ้งช่วงให้ฝักของเมล็ดยางแห้งแตกร่วงหล่น การตกของเมล็ดยางช่วงนี้เรียกว่า เมล็ดยางในปี(เป็นเมล็ดที่สำคัญในการ ขยายพันธุ์ยาง) ประมาณเดือนกรกฎาคม-กันยายน ขึ้นอยู่กับพื้นที่ เมล็ดยางเหล่านี้นำมาปลูกทำกล้ายางเพื่อติดตามแปลง ปลูก หรือนำไปทำเป็นวัสดุปลูกขยายพันธุ์ต่อไป

พื้นที่ปลูกยางใหม่เขตแห้งแล้ง(ฤดูฝนสั้นกว่าเขตปลูกยางเดิม) ควรปลูกยางในช่วงต้นฤดูฝน ประมาณเดือนมิถุนายน ด้วยต้นยางชำถุง 2 นิ้ว ปลูกซ่อมด้วยวัสดุปลูกอย่างเดียวกันให้เสร็จภายในเดือน สิงหาคม-กันยายน โดยปรกติเขตแห้งแล้ง ฝนเริ่มมาเดือนพฤษภาคม ฝนจะทิ้งช่วงให้เมล็ดยางในปีย่างร่วงหล่นเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม หมดฝนเข้าสู่ฤดูหนาวเดือน พฤศจิกายน

การปลูกยางชำถุง:

1. ใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต จำนวน 70 กรัม ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ 5 กิโลกรัมคลุกเคล้ากับดินบน ใส่รองก้นหลุมก่อนปลูกยาง 1 เดือน ในกรณีที่ไม่มีการใช้ปุ๋ยหมัก ใช้ปุ๋ยหินฟอสเฟต จำนวน 200 กรัม ผสมคลุกเคล้ากับดินบน ใส่รองก้นหลุมครึ่งหนึ่ง ที่เหลือ กลบหลุมปลูก
2. นำต้นยางชำถุงขนาด 1-2 นิ้ว ใช้มีดคม ๆ ตัดก้นถุง ประมาณ 1 นิ้วจากก้นถุงเพื่อตัดปลายรากที่คดงอและม้วน เป็นวงอยู่บริเวณก้นถุงทิ้ง ทั้งนี้เพื่อให้รากที่งอกใหม่แทงหยั่งลึกลงดินได้รวดเร็ว
3. นำต้นยางชำถุงที่ตัดก้นถุงเรียบร้อยแล้ววางในหลุมปลูก จัดต้นยางให้ตรงกับแนวต้นอื่น ๆ ในแถว เมื่อจัด วาง ต้นยางเรียบร้อยแล้ว ให้ใช้มีดเล็ก ๆ กรีดด้านข้างถุงพลาสติกจากก้นถุงถึงปากถุงให้ขาดจากกันแต่ยังไม่ดึงถุงพลาสติกออก เพื่อป้องกันดินแตก
4. กลบดินผสมปุ๋ยที่เตรียมไว้แล้วลงในหลุม ประมาณครึ่งหนึ่งของถุง อย่าเพิ่งกดดินแน่น จากนั้นจึงดึงถุงพลาสติกที่ กรีดไว้แล้วออก โดยดึงขึ้นตรง ๆ อย่างระมัดระวังหลังจากดึงถุงพลาสติกออกแล้ว จึงใช้เท้าลงเหยียบกดดิน ที่ถม ข้างถุง ไว้ แล้วให้แน่น โดยระวังอย่าให้ดินข้างแตก ต่อจากนั้นจึงเติมดินให้เต็มแล้วเหยียบให้แน่น
5. หลังจากกลบหลุมปลูกยางเรียบร้อยแล้วให้ใช้เศษวัชพืชหรือวัสดุเหลือใช้คลุมดินบริเวณโคนต้น ซึ่งการคลุมโคนนี้ จะต้องระมัดระวัง อย่าคลุมให้ชิดต้นยาง ควรเว้นเป็นรัศมีประมาณ 5 เซนติเมตรรอบต้นยาง
6. ใช้ไม้ปักใกล้ ๆ กับต้นยางแต่อย่าให้ถูกดินข้าง แล้วใช้เชือกผูกคล้องต้นยาง เพื่อป้องกันลมโยก และการ เจริญแบบเลื้อยชิดดินของต้นยาง

ข้อควรระวังในการปลูก :

1. หลังจากปลูกยางแล้วถ้ามีฝนตกหนัก ให้ออกตรวจดูหลุมปลูกยาง ถ้าหลุมปลูกยางต้นใดที่ปลูกแล้วเหยียบดินไม่แน่น จะทำให้ดินยุบเป็นแอ่ง ซึ่งจะขังน้ำ และอาจทำให้โคนต้นยางบริเวณคอดินใหม่ และต้นยางตายได้ ดังนั้นจึงต้องเกลี่ยดิน บริเวณปากหลุม ให้เรียบอยู่เสมอในช่วงที่มีฝนตกหนัก
2. ขณะโกยดินลงก้นหลุม อย่าให้ดินกระแทกต้นยางแรงๆ เพราะอาจจะทำให้ต้นยางฉีกหรือหัก ซึ่งจะทำให้ต้นยางตาย ถ้าปลูกด้วยความระมัดระวังตามสมควร ก็จะทำให้อัตราการตายของต้นยางหลังปลูกต่ำมาก
3. ทิศทางการหันแผ่นตากการปลูกยางชำถุง หรือต้นตอตา ลงแปลงสวนยาง ควรหันแผ่นตาไปทางทิศตะวันตก เพื่อ ป้องกันอาการไหม้แสงแดดที่โคนต้นยาง หลังจากส่วนลำต้นของต้นตอเดิมหลุดออกไป ถ้ามีอาการไหม้แสงแดด ให้ใช้สีน้ำมัน ทาทับป้องกันเชื้อราอดแมลงเข้าทำลาย ทำให้ต้นยางไม่แข็งแรงลมพัดหักได้ง่าย

การปลูกซ่อมยาง :

ควรเตรียมวัสดุปลูกซ่อมให้มีขนาดใกล้เคียงกับต้นยางที่ปลูกเดิมให้มากที่สุด หรือถ้ามีขนาดเล็กกว่าก็ไม่ควรมีความ เจริญเติบโตน้อยกว่า 30 เปอร์เซ็นต์ของต้นยางที่มีอยู่ในแปลง ดังนั้นขณะที่เตรียมวัสดุปลูกในแปลง จึงควรเตรียมวัสดุปลูกไว้ สำหรับปลูกซ่อมในเวลาเดียวกันด้วย เช่น ถ้าปลูกยางชำถุง 1-2 ฉัตรลงในแปลง ควรนำวัสดุปลูกส่วนหนึ่งชำในถุงขนาดใหญ่ ขึ้น เพื่อเตรียมเป็นยางชำถุง 2-3 ฉัตร และ 3-5 ฉัตรไว้ปลูกซ่อมต่อไป

แนวโน้มในอนาคต :

ศักยภาพการส่งออกปริมาณการส่งออกยางพาราในช่วงปี 2546 - 2548 คาดว่าจะสูงขึ้น หากกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมันยังคงมีนโยบายลดกำลัง การผลิตเพื่อยกระดับราคาน้ำมันให้สูงขึ้น จะทำให้ราคายางสังเคราะห์อยู่ในระดับสูงเช่นกัน ความต้องการใช้ยางพารา เพื่อทดแทนยางสังเคราะห์ก็ก็จะเพิ่มขึ้น นอกจากนี้สัดส่วนการส่งออกยางแผ่นรมควันลดลงจากร้อยละ 55 เป็นร้อยละ 42 ขณะที่ยางแท่ง มีสัดส่วนการส่งออกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24 เป็นร้อยละ 37 ซึ่งไทยสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตให้สอดคล้องกับตลาดได้

ศักยภาพการใช้ในประเทศ อุตสาหกรรมยานพาหนะ เป็นอุตสาหกรรมที่มีการใช้ยางธรรมชาติมากที่สุดถึงร้อยละ 45 ของ ปริมาณการใช้ทั้งหมด เนื่องจาก ปัจจุบันมีการย้ายฐานการผลิตมายังไทยจนทำให้ไทยเป็นประเทศผู้ผลิตยางยานพาหนะที่สำคัญ ประเทศหนึ่ง

อุตสาหกรรมที่ใช้ยางธรรมชาติมากรองลงมาได้แก่ กุ้งมือยาง ปัจจุบันไทยเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกรายใหญ่อันดับ 2 ของโลก มีการใช้ยางธรรมชาติประมาณร้อยละ 13 ซึ่งทั้ง 2 อุตสาหกรรมนี้มีมูลค่าการส่งออกรวมกว่า 30,000 ล้านบาท จากมูลค่า ส่งออกผลิตภัณฑ์ ทั้งหมด 40,000 ล้านบาท อีกประมาณร้อยละ 42 เป็นการใช้ยางธรรมชาติในอุตสาหกรรมอื่น ๆ ได้แก่ อะไหล่ รถยนต์ ยางยืด สายพาน เปลือก

หม้อเบตเตอร์ ฝูงยาง รองเท้า ยางรัดของ ฯลฯ

- จะเห็นได้ว่าหากรัฐมีการ สนับสนุนในอุตสาหกรรม ยาง ยานพาหนะและ ฝูงมื่อยาง เพิ่มขึ้น จะทำให้มีการใช้ยางในประเทศเพิ่มขึ้น และสามารถเพิ่มมูลค่าเพิ่มในการใช้ยางเพิ่มขึ้น

- ศักยภาพการผลิต ปัจจุบันศักยภาพการผลิตยางของไทยยังคงอยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบกับประเทศผู้ผลิตอื่น โดย

1. ไทยมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่ามาเลเซีย แต่ใกล้เคียงกับอินโดนีเซีย
2. ผลผลิตยางของไทยส่วนใหญ่เป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ซึ่งมีคุณภาพดีส่วนอินโดนีเซียและมาเลเซียผลิตยางแท่งคุณภาพดี
3. แม้ว่าปัจจุบันแนวโน้มความต้องการใช้ยางในรูปยางแท่งจะสูงขึ้นก็ตาม ไทยก็สามารถปรับปรุงเทคนิคการผลิตยางแท่งให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดได้
4. แหล่งปลูกยางที่สำคัญอยู่ทางภาคใต้ ซึ่งปัจจุบันมีอัตราการขยายตัวต่ำ สำหรับแหล่งปลูกยางใหม่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถขยายพื้นที่ปลูกได้อีกมาก
5. ไทยสามารถปรับรูปแบบการผลิตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการใช้ในประเทศและส่งออก

ปัญหาและข้อจำกัดของยางพารา :

- แม้ว่าไทยจะมีศักยภาพด้านการส่งออกใช้ในประเทศและการผลิต แต่ไทยก็ยังคงมีข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการผลิต

- โครงสร้างการผลิตยางของประเทศส่วนใหญ่เป็นส่วนขนาดเล็ก และมีแนวโน้มลดลงจากราวร้อยละ 14.11 ไร่ เหลือ 9.97 ไร่ ทำให้มีรายได้ไม่ เพียงพอต่อการครองชีพ ส่งผลให้เกษตรกรขาดการดูแล บำรุงรักษาสวนยาง

- ต้นทุนการผลิตยางแผ่นดิบอยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เช่น อินโดนีเซีย

- ขาดแคลนแรงงานที่มีความชำนาญในการกรีดยาง โดยเฉพาะในสวนยางขนาดใหญ่ ทำให้มีการใช้แรงงานจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และแรงงานต่างด้าว ซึ่งขาดประสิทธิภาพในการกรีดยาง ทำให้หน้ากรีดยางเสีย ส่งผลให้ผลผลิตต่ำและเนื้อไม้เสียหาย

2. ด้านการตลาด

- เกษตรกรผู้ปลูกยางส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย ขาดอำนาจการต่อรอง เนื่องจากต้องพึ่งพาพ่อค้าคนกลาง ซึ่งมีอยู่หลายระดับ ทำให้ขายยางได้ในราคาต่ำ

- เกษตรกรไม่สามารถดำเนินกิจกรรมด้านการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากขาดข้อมูลข่าวสารด้านการตลาดและราคาที่ รวดเร็วและถูกต้อง

- ไทยยังคงไม่ป็นผู้นำทางด้านราคา เนื่องจากตลาดกลางยางพาราของไทยยังไม่สามารถพัฒนาให้เป็นตลาดล่วงหน้าได้ ทำให้การ ซื้อขายยางทั้งในและต่างประเทศต้องอิงราคาในตลาดอื่น ๆ เช่น ตลาด

สิงคโปร์และตลาดญี่ปุ่นเป็นต้น

- ตลาดส่งออกของไทยยังแคบ เนื่องจากผลผลิตยางที่ส่งออกประมาณร้อยละ 70 ส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าหลักเพียง 4 ประเทศคือ ญี่ปุ่น จีน สหรัฐฯ และสาธารณรัฐเกาหลี
- มีการลักลอบส่งออกยางทำให้สามารถเก็บเงิน cess ได้ต่ำกว่าความเป็นจริง

3. ด้านการแปรรูปและอุตสาหกรรม

- ปัจจุบันประเทศคู่ค้าหันมานิยมใช้ยางแท่งมากขึ้น เนื่องจากสามารถตรวจสอบคุณภาพได้แน่นอน และมีราคาถูกกว่ายางแผ่นรมควัน ของไทย ขณะที่ไทยก็สามารถผลิตยางแท่งได้แต่มีต้นทุนการผลิตสูง เพราะใช้วัตถุดิบที่เป็นยางแผ่นซึ่งมีราคาสูง ผสมกับเศษยางและขี้ยาง

- ผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่ประกอบธุรกิจมานานและเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและ เล็กไม่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน เสียเปรียบผู้ประกอบการที่ร่วมลงทุนกับต่างประเทศและได้รับการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งปัจจุบันมี การย้ายฐานการผลิตมายังไทยในหลาย ๆ อุตสาหกรรม

- ขาดแคลนเทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ต้องนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ

- ขาดแคลนเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์ ทำให้ต้องมีการส่งผลิตภัณฑ์ไปตรวจสอบยังต่างประเทศหรือประเทศคู่ค้า ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากขึ้น

- ขาดแคลนแรงงานฝีมือและเจ้าหน้าที่เทคนิคในภาคอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยาง

4. ด้านอุตสาหกรรมไม้ยางพารา

- ขาดแคลนวัตถุดิบไม้ยางพารา สำหรับผลิตเฟอร์นิเจอร์ เนื่องจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ลดเป้าหมายการ ให้การสงเคราะห์สวนยาง

- ปัญหาเทคโนโลยีการแปรรูป มีอัตราการสูญเสียสูง

- ปัญหาข้อขัดแย้งทางนโยบายระหว่างยุทธศาสตร์การพัฒนายางพาราครบวงจรและ โครงการ

ส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ

- ปัญหากฎ ระเบียบ เช่น ปัญหาเชื้อโซ่ หรือเชื้อยนต์

5. ด้านการบริหาร

- ขาดองค์กรที่เป็นเอกภาพในการกำหนดนโยบายและขาดความคล่องตัวในการประสานงานทั้งองค์กรในประเทศและต่างประเทศ

- การดำเนินงานด้านยางพารามีหลายหน่วยงานรับผิดชอบ ทำให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน

6. ด้านวิจัยและพัฒนา

- ขาดการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตและเนื้อไม้สูง

- การวิจัยและพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์ ภาคเอกชนไม่สามารถนำไปใช้ในการผลิตเชิงพาณิชย์ได้

- ขาดหน่วยงานที่จะประสานรวบรวมผลงานวิจัยที่กระจายอยู่ตามหน่วยงานต่าง ๆ ให้เป็นเอกภาพ

ข้อควรพิจารณาในการเลือกพื้นที่ปลูกยาง:

1. สภาพพื้นที่

- เป็นพื้นที่ที่มีระดับความสูงจากระดับน้ำทะเล ไม่ควรเกิน 600 เมตร
- เป็นพื้นที่ราบหรือมีความลาดเอียงต่ำกว่า 35 องศา ถ้าความลาดเอียงเกิน 15 องศา ต้องทำขั้นบันได และปลูกพืชคลุมดิน เพื่อป้องกันการชะล้างหน้าดิน
- ไม่เป็นแหล่งที่มีน้ำท่วมขัง

2. ลักษณะดิน

- เป็นดินร่วนเหนียวถึงดินร่วนทราย
- เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์
- หน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร และไม่มีชั้นหินหรือชั้นดินดาน
- ระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 1 เมตร
- การระบายน้ำและการถ่ายเทอากาศดี
- มีค่าความเป็นกรด-ด่างที่เหมาะสมประมาณ 4.5-5.5

3. สภาพภูมิอากาศ

- ปริมาณน้ำฝน ไม่ต่ำกว่า 1,250 มิลลิเมตรต่อปี และมีจำนวนวันฝนตกเฉลี่ยประมาณ 120-150 วัน
- ความเร็วลมไม่เกิน 62 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

การเสริมรายได้ในสวนยาง ด้วยการปลูกพืชแซมและเลี้ยงสัตว์

ระหว่างที่รอยางโตหรือรอกรีตนั้นสามารถปลูกพืชได้หลายชนิด ปลูกได้ตั้งแต่เริ่มปลูกยางพาราไปจนกระทั่งยางพาราเปิดกรีดได้ แต่มีพืชอีกหลายชนิดที่ไม่สมควรปลูก เพราะจะมีผลกระทบต่อต้นยางพารา หรืออาจจะทำให้สวนยางพาราเสียหายได้ สำหรับประเภทของพืชเสริมรายได้นั้นแบ่งออกเป็น

1. การปลูกพืชเพิ่มรายได้

ก. การปลูกพืชแซมยาง หมายถึงพืชล้มลุกหรือพืชอายุสั้นที่ต้องการแสงสว่างมากในการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต และรวมถึงพืชล้มลุก ขนาดเล็กต่าง ๆ ที่ทนต่อสภาพร่มเงา ซึ่งหมายถึงพืชแซมยาง แบ่งได้เป็น 2 ประเภท :-

ประเภทที่ 1 : พืชแซมยางที่ต้องการแสงมาก มีหลายชนิด ได้แก่ พืชไร่ชนิดต่าง ๆ เช่น ข้าวไร่ ข้าวโพด และถั่วต่าง ๆ พืชเหล่านี้ควรปลูกห่างแถวยางพาราประมาณ 1 เมตร ในกรณีที่เป็นอ้อย มันสำปะหลัง และละหุ่ง ควรปฏิบัติดังนี้.-

1. อ้อย : มี 2 ชนิดคือ อ้อยโรงงาน ซึ่งใช้ทำน้ำตาล และอ้อยคั้นน้ำ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไม่ควรปลูกอ้อยทั้ง 2 ชนิดนี้ เพื่อลดผลกระทบต่อต้นยางพารา และลดปัญหาไฟไหม้สวนยางพารา (ใบอ้อยแห้งจะเป็นเชื้อไฟได้ในช่วงแล้ง) ส่วนในภาคใต้และภาคตะวันออก ไม่ควรปลูกอ้อยโรงงานเช่นเดียวกัน แต่สำหรับอ้อยคั้นน้ำเนื่องจากไม่มีผลกระทบต่อกรเจริญเติบโตของยางพารา และปัญหาด้านเป็นเชื้อไฟมีน้อยเพราะอายุสั้น และในช่วงแล้งก็ไม่แล้งจัดจนเกินไป จึงสามารถปลูกเป็นพืชแซมยางได้ ทั้งในภาคใต้และภาคตะวันออก

2. มันสำปะหลัง : ไม่ควรปลูกในภาคใต้และภาคตะวันออก เพราะมันสำปะหลังเจริญเติบโตเร็ว มีศักยภาพในการใช้ปุ๋ยสูง จึงมีผลกระทบ ต่อการเจริญเติบโตของยางพารา ส่วนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็ไม่ควรปลูกเช่นเดียวกัน แต่ในกรณีที่เกิดกรณีจำเป็นต้องปลูก (เพราะเป็นที่ต้องการของตลาดและบำรุงรักษาได้ง่าย) ปฏิบัติตามคำแนะนำของสถาบันวิจัยพืชไร่ และควรปลูกห่างแถวยางพาราประมาณ 2 เมตร การไถตัดราก (ไถเดินตาม) ห่างจากแถวมันสำปะหลังประมาณ 50 เซนติเมตร (เฉพาะแถวริมที่อยู่ใกล้แถวยางพารา) จะลดปัญหา การแย่งปุ๋ย และความชื้นในดินจากยางพาราได้บ้าง

3. ละหุ่ง : ไม่ควรปลูกในภาคใต้และภาคตะวันออกเช่นเดียวกัน เพราะนอกจากจะมีผลกระทบต่อกรเจริญเติบโตของยางพาราแล้ว ฝักของละหุ่งมักเป็นเชื้อราเนื่องจากความชื้น และนอกจากนั้นยังหาดตลาดจำหน่ายได้ยากเช่นเดียวกับมันสำปะหลัง แต่ในภาคตะวันออก เลียงเหนืออนุโลมให้ปลูกได้ โดยปฏิบัติเช่นเดียวกับการปลูกมันสำปะหลัง

*** นอกจากนี้พืชไร่ดังกล่าวแล้ว ยังสามารถปลูกพืชได้อีกหลายชนิด เช่น พืชผักต่าง ๆ กล้วยมะละกอ สับปะรด และพืชอาหารสัตว์ต่าง ๆ ซึ่งต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามคำแนะนำ พืชประเภทนี้จะปลูกได้ช่วงที่ยางยังมีอายุน้อยๆ พุ่มยังไม่แผ่กว้างคลุมพื้นที่ สามารถปลูกแซมได้ตั้งแต่เริ่มปลูกยางเป็นต้นไป

ประเภทที่ 2 : พืชแซมยางที่ทนต่อสภาพร่มเงาได้แก่ จิง ข่า ขมิ้น ไม้ดอกบางชนิด ดาหลา หน้าวัว เสลิโกเนีย ผักพื้นบ้านบางชนิด เช่น ผักกูด และผักกาดนกเขา ฯลฯ ตลอดจนเฟิร์นต่าง ๆ

หมายถึง พืชขนาดกลางไปจนถึงพืชยืนต้นขนาดใหญ่ เช่น ผักเหมียง กระวาน พืชสกุลระกำ หวาย ตะค้าทอง หวายกินหน่อ และไม้ป่าบางชนิด ไม้ผลพื้นเมืองบางชนิดได้ เช่น ละไม ส่วนล่องกองและขุนุน ในขณะนี้ยังไม่แนะนำให้ปลูกเป็นพืชร่วมยาง

*** ปลูกเมื่อยางเริ่มแผ่กิ่งก้านปกคลุมพื้นที่สวนแล้ว

2. การเลี้ยงสัตว์ในสวนยาง

การเลี้ยงสัตว์ในสวนยางสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรเจ้าของสวนยาง ดำเนินการได้ใน 2 รูปแบบ คือ การปลูกหญ้า เพื่อเลี้ยงสัตว์ในสวนยางอ่อน และการปล่อยสัตว์กินหญ้าในสวนยาง สัตว์ที่นิยมเลี้ยง เช่น แกะ แพะ สัตว์ปีก นอกจากนี้ในสวนยาง ยังสามารถเลี้ยงผึ้งได้

การเลี้ยงแกะในสวนยาง :

ในสวนยางที่มีอายุมากกว่า 20 ปี พบว่ามีปริมาณเพียงพอให้แกะแพะเลี้ยงเป็นอาหารได้ในอัตรา 1 ตัวต่อไร่ สำหรับสวนยางอ่อน ควรปล่อยแกะลงแพะเลี้ยงหญ้าตั้งแต่เวลา 10.00 - 18.30 น. ในขณะที่สวนยางที่ให้ผลผลิตแล้ว ควรให้แกะได้รับแสงแดดเช้า และบ่าย ช่วงละ 2 ชั่วโมง

- จัดน้ำให้แกะกินในสวนยางด้วย

- โรงเรือนที่พักแกะ หลังคาหน้าจั่ว ยกพื้นสูง 1 - 1.50 เมตร ไม้พื้นทำเป็นร่องห่างกัน 1.5 - 2.0 เซนติเมตร ความกว้างไม่เกิน 5 เมตร ความยาวขึ้นอยู่กับปริมาณแกะ โดยมากแกะ 1 ตัวใช้ขนาด 2 ตารางเมตร

- ฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย โรคอื่น ๆ ปีละ 2 ครั้ง ห่างกัน 6 เดือน ถ่ายพยาธิทุก 3 เดือน

- ต้องมีน้ำสะอาดและเกลือแร่ก้อนให้แกะกินตลอดเวลา

การเลี้ยงผึ้งในสวนยาง

- ใช้ผึ้งพันธุ์ *Apis mellifera* เลี้ยงเพื่อเก็บน้ำหวานโดยวิธีย้ายรัง นำรังผึ้งวางไว้ในสวนยางช่วงยางผลัดใบ

- ยางพารา 1.4 ไร่ สามารถเลี้ยงผึ้งได้ 1 รัง

- ควรเลือกแหล่งวางรังผึ้งในบริเวณที่มีความหลากหลายของพืช วัชพืช ไม้ผล หรือไม้ป่า

ปลูกยางพารา ปลูกป่า ปลูกชีวิต

โดย อนุกุล ทองมี

พืชก็ต้องมีสังคัมพืช ไม่ต่างเรือนยอดกันต้องการแสงแดด แร่ธาตุอาหารต่างกัน และไม่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เรียกว่าเป็นการปลูกป่าแต่เป็นการปลูกป่ายางพารา ฟื้นฟูให้ดินมีชีวิต ฟื้นฟูเศรษฐกิจให้ครอบครัวเป็นความยั่งยืนที่น่าเรียนรู้ในยามที่ยางพาราแพงทั้งต้นทั้งน้ำยาง

ปกติในหนึ่งสัปดาห์ผมจะมีผู้เฒ่าหรือผู้อาวุโสวัย 75 ปีที่เป็นที่เคารพนับถือกันแวะเวียนมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเป็นประจำ ท่านเป็นผู้ทรงภูมิปัญญาในความคิดผม อดีตเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดพัทลุง(สจ.)เขตอำเภอเขาชัยสน และท่านรอบรู้หลายอย่างเช่นเรื่อง การเมือง การเกษตร โดยเฉพาะเรื่องยางพารา ทั้งพันธุ์ยาง การปลูก การแปรรูปยางแผ่นรมควัน และการตลาดของยางพารา เวลานั้นคุยกันบางครั้งผมต้องตะโกนเพราะสังขารมันอยู่นานแล้ว หูมันไม่ค่อยได้ยิน ท่านบอกว่าผมบาลส่งจดหมายมาเดือนแล้ว และเกือบทุกครั้งผมจะบันทึกเรื่องราวไว้ในแผนที่ความคิด วันนี้ผมขอถ่ายทอดสิ่งที่อยู่ในพงของ "น้ำหนีด"คือคุณสนิ ทน พัทลุง กัลยาณมิตรผู้สูงวัยของผม การปลูกยางพาราทำที่คุยกับน้ำหนีดนั้นสิ่งแรกที่ต้องคำนึงคือลักษณะดิน ต้องมีน้ำมันดินหรือที่เรียกว่าอินทรีย์สารหรือฮิวมัส ส่วนใหญ่ที่อำเภอตะโหมดบริเวณแนวเทือกเขาบรรทัดจะเป็นป่าใหญ่หรือป่าที่อุดมสมบูรณ์ทั้งพันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ และดินชั้นล่างถัดจากหน้าดินเป็นดินลูกรังสีแดงสด ดินลักษณะนี้เหมาะกับการปลูกยางพาราหลายพันธุ์เช่น 600 พันธุ์ 24 พันธุ์พีบี ๙ (เรียกกันในภาษาถิ่นใต้) และอีกอย่างการปลูกยางพาราทางใต้ไม่ต้องรดน้ำ ฝนตกบ่อยมาก การปลูกพืชคลุมดินจำพวกพืชตระกูลถั่วหน้าหนีดว่าเป็นสิ่งจำเป็น ใด้ปุ๋ยโดยไม่ต้องซื้อ ไม่ต้องออกแรงใส่ แต่อาจจะต้องเข้าไปดูแลบ่อยขึ้นเพราะเถาพืชคลุมจะเลื้อยพันต้นยางอ่อน อย่างน้อย 1-2 สัปดาห์ต่อครั้ง แต่เดี๋ยวนี้เขานิยมปุ๋ยเคมีมากกว่าเพราะง่ายต่อการใส่และก่อนใส่ปุ๋ยก็ฉีดยาฆ่าหญ้าลูกเดียวไม่ต้องยุ่ง ผลก็คือดินไม่มีชีวิตตายถาวร ที่ผมสนใจมากก็คือน้ำหนีดว่าต้นยางพารา ต้นต้องได้ขนาดวงรอบ 60 เซนติเมตรขึ้นไป ถึงกรีดได้ ดี ใบต้องมารากแก้วต้องลึกและรากฝอยที่โผล่พื้นดินต้องเยอะ ถึงน้ำยางจะขึ้นและได้มากต่อวัน ผมก็ไม่ค่อยเชื่อตามไปดูที่สวนน้ำหนีด น้ำยางออกมากจนล้น จอกเบอร์ 1 ถ้าให้ดีต้องตัดวันเว้นวันและต้องคัดเลือกคนตัดที่มีฝีมือด้วย

พอไปถึงบ้านน้ำหนีดท่านก็หิบบวมดื่มน้ำให้ผมดูปรากฏว่าเป็นตัวเลขน้ำหนักน้ำยางในแต่ละสวนที่บันทึกไว้อย่างละเอียดทุกวันเป็นเวลาหลายปี เพื่อเอาไว้ดูการเปลี่ยนแปลงของน้ำหนักน้ำยางและการเปลี่ยนแปลงราคาในแต่ละวัน ผมฟังมากจึงไม่แปลกเลยที่น้ำหนีดจะรู้เรื่องกลไกตลาดอย่างดี เป็นกระบวนการของงานวิจัยอย่างหนึ่งของน้ำหนีดที่มีความรู้เดิมแค่ ป.4

ผมคุยเรื่องยางพารากับน้ำหนีดบ่อยครั้ง พอคิดมีที่ดินว่างอยู่แปลงหนึ่งก็ชวนกันไปดู และเริ่มปลูกตามวิธีที่ได้ อบรมกับน้ำหนีดคิดว่าน่าจะได้ผล โดยหลักๆ ไม่ใช่ปุ๋ยเคมี ไม่ใช่ยาฆ่าวัชพืช ปลูกกล้วยน้ำว้าแซมระหว่างต้นยางเพื่อเพิ่มความชื้นให้ดินและปลูกพืชคลุมเพิ่มปุ๋ยที่ไม่ต้องซื้อไม่ต้องใส่ อาจจะมีไม้เนื้อแข็งโตเร็วประเภทสะเดาช้าง กระถินเทพา หรือต้นตำเสา ฯ หรือไม้ไผ่ป่าด้วยก็น่าจะดี ไม้ไผ่ก็ได้ขายลำ ขายหน่อ ไม้อื่นๆ สัก 20 ปี ก็ได้เอาไว้ทำบ้านให้ลูก ๆ ส่วนกล้วยได้ขายก่อนเสริมรายได้ และเป็นอาหารเสริมด้วยโดยมีแนวคิด ว่า พืชก็ต้องมีสังคัมพืช ไม้ต่างเรือนยอดกันต้องการแสงแดด แร่ธาตุอาหารต่างกัน และไม่ต้องพึ่งพาซึ่งกันและกัน เรียกว่าเป็นการปลูกป่าแต่เป็นการปลูกป่ายางพารา พื้นให้ดินมีชีวิต พื้นเศรษฐกิจให้ครอบครัว เป็นความยั่งยืนที่น่าเรียนรู้ในยามที่ยางพาราแพงทั้งต้นทั้งน้ำยาง

นายไพโรจน์ สุวรรณจินดา ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 8 จังหวัดสงขลา กรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า ขณะนี้กรมวิชาการเกษตรได้เร่งถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชอายุสั้น ในสวนยางพาราใหม่ ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ สงขลา สตูล นราธิวาส ปัตตานี และยะลา เนื่องจากต้นยางพาราที่ปลูกใหม่จะต้องใช้เวลาประมาณ 4-5 ปี จึงจะกรีดน้ำยางได้ เกษตรกรจำเป็นต้องมีรายได้จากพืชชนิดอื่นที่ปลูกเสริมทดแทน ซึ่งจากการศึกษาวิจัยพบว่า มีพืช 4 ชนิด คือ สับปะรดผลสด ถั่วลิสง ถั่วหรั่ง และข้าวโพดหวานลูกผสม ที่เป็นพืชที่มีศักยภาพในการปลูก โดยจะให้ผลผลิตสูง และไม่ต้องดูแลรักษามากนัก

ทั้งนี้ในส่วนของสับปะรดผลสดนั้น เป็นพืชที่มีอายุเก็บเกี่ยวประมาณ 1 ปี ให้ผลผลิตประมาณ 4-6 ตันต่อไร่ สามารถขายได้ในราคาระดับโลกริมละ 8 บาท จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ถึง 32,000-48,000 บาทต่อไร่ ซึ่งขณะนี้มาเลเซีย มีความต้องการสับปะรดผลสดมาก โดยกรมวิชาการเกษตรจะถ่ายทอดเทคโนโลยีเกษตรกรดี ที่เหมาะสมตามเทคโนโลยี Good Agricultural Practice (GAP) สำหรับปลูกสับปะรด พร้อมกับมีพันธุ์ที่ปลอดโรคใบเหี่ยวให้เกษตรกร

สำหรับถั่วลิสง เป็นพืชที่นิยมบริโภคมากในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง และเป็นพืชที่มีอายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 120-150 วัน สามารถปลูกได้ปีละ 2-3 ครั้ง ให้ผลผลิตประมาณ 400-600 กิโลกรัมต่อไร่ จำหน่ายได้ในราคาประมาณ 20 บาทต่อกิโลกรัม จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ประมาณ 8,000-12,000 บาทต่อไร่ต่อครั้ง โดยกรมวิชาการเกษตรมีเทคโนโลยี GAP สำหรับการปลูกถั่วลิสง และเมล็ดพันธุ์ดีให้กับเกษตรกรที่มีความสนใจเช่นกัน

นอกจากนี้ในส่วนของถั่วหรั่ง หรือ ถั่วป็นหยี ซึ่งเป็นพืชพื้นเมืองมีรสชาติอร่อยเป็นที่นิยมบริโภค ในภาคใต้ นั้น กรมวิชาการเกษตรมี ถั่วหรั่งพันธุ์ดี คือพันธุ์สงขลา 1 ที่จะนำไปส่งเสริมให้เกษตรกรปลูก จะให้ผลผลิตสูงประมาณ 600 กิโลกรัมต่อไร่ มีอายุการเก็บเกี่ยวสั้นมาก เพียง 120 วัน และกรมวิชาการเกษตร กำลังจะปรับปรุงพันธุ์ให้มีอายุการเก็บเกี่ยวเหลือเพียง 85 วัน ซึ่งจะทำให้เกษตรกรปลูกได้ปีละ 3-4 ครั้ง จำหน่ายได้ในราคา 14-15 บาทต่อกิโลกรัม เกษตรกรจะมีรายได้ไม่น้อยกว่า 8,400 บาทต่อ ไร่ต่อครั้ง

นายไพโรจน์กล่าวด้วยว่า สำหรับข้าวโพดหวานลูกผสม เป็นพืชอีกชนิดหนึ่งที่มีความเหมาะสมในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยหาก ปลูกในพื้นที่สวนยางแล้วจะให้ผลผลิตประมาณ 2,400 กิโลกรัมต่อไร่ มีอายุการเก็บเกี่ยว 75 วัน จำหน่ายได้ในราคา 6-10 บาทต่อกิโลกรัม จะทำให้เกษตรกรมีรายได้ประมาณ 14,400-24,000 บาทต่อไร่ ซึ่งกรมวิชาการเกษตรมีข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ดีและเทคโนโลยีการผลิตที่พร้อมจะถ่ายทอดให้กับเกษตรกรที่สนใจเช่นกัน.

นายจิบ เย็นทั่ว ประธานกลุ่มรักเทือกเขาบรรทัด อายุ 58 ปี บ้านบาง-
เหรียง ต.เกาะเต่า อ.ป่าพะยอม พัทลุง ซึ่งเป็นเกษตรกรที่ผ่านบทเรียน
การปลูกพืชเชิงเดี่ยวเช่นยางพารามานาน จนค้นพบวิธีการปลูกยางพารา
แบบผสมผสาน เพื่อลดผลกระทบจากการใช้สารเคมี ได้ย้อน
ประสบการณ์ตัวเองว่า

"แต่ก่อนนี้เรานั้นเน้นแต่เกษตรเชิงเดี่ยวคือปลูกเฉพาะยางอย่างเดียว
โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานรัฐ คือปลูกยางสงเคราะห์ ซึ่งทำ
มาเกือบ 20 กว่าปี ทำให้มองเห็นว่ารูปแบบเช่นนั้นมีผลกระทบสูงมาก

โดยเฉพาะการทำสวนยาง ที่มุ่งเน้นการส่งออกตามนโยบายรัฐ ทำให้กลุ่มทำสวนยางอย่างที่บ้านผมเองนั้น
เห็นได้ชัดว่า มันมีผลกระทบมาก เกี่ยวกับการใช้เคมี การใช้ปุ๋ย ทำให้แมลงหรือแม้แต่พันธุกรรมพืชเล็กฯ
สูญเสียมรดก

ทำให้ผมมองเห็นว่า สภาพการณ์แบบนี้ก่อผลกระทบต่อนิเวศมาก เลยคิดกับตัวเอง เราน่าจะเว้น ไม้
ยางให้รก คือพวกไม้ในร่องสวนยางไว้ให้สมบูรณ์ เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของหน้าดิน คือลองดูว่ามันต่างกัน
มากน้อยแค่ไหนเพื่อเปรียบเทียบดู กับสวนยางที่ถางเตียน ถัดมาเรื่อยๆ ลองมา 10 กว่าปีในระยะหลังๆ
พบว่า ป่ายางพาราที่ผมเว้นไว้ คือถางเฉพาะทางเดิน กับสวนยางถางเตียนนั้น แบบของผมให้ผลผลิตน้ำยาง
ดีมากว่า โดยที่ผมไม่ต้องไปใส่ปุ๋ย อะไรเลย มันกลับชุ่มชื้นดีกว่าเพราะมีพืชคลุมหน้าดิน

ทำให้เกษตรกรในละแวกใกล้เคียงเข้ามาถามเลยว่า ผมใส่ปุ๋ยอะไร น้ำยางถึงดี ออกตลอดและกรี๊ด
ได้นานกว่า ทั้งๆ บางสวนยางตอนนี้เริ่มหยุดและกรี๊ดไม่ได้แล้ว ไม่มีน้ำยาง ในขณะที่น้ำยางในสวนของผม
สูงมีอัตราสูง 45.5% เปรียบเทียบกับสวนใกล้เคียงทั้งหมดแล้วของผมดีที่สุด

นั่นผมคิดว่า เกิดจากระบบนิเวศในสวนยางที่มีไม้อื่นๆ มีความชุ่มชื้นเล็กๆ จากพืชคลุมดิน ดังนั้น
สวนยางของผมจะเรียกว่าป่ายางจะดีกว่า สวนยาง ผมจึงได้ข้อสรุปว่า สวนยางพารานั้นเราจะเว้นวัชพืชไว้

ให้มันขึ้นดีกว่าทำให้มันเตียน โดยเฉพาะพืชท้องถิ่นที่เกิดในสวนยาง ต่อมาแปลงที่สองของผมเริ่มได้รับการสนับสนุนจากโครงการนำร่องเกษตรทางเลือกๆ เพื่อศึกษาหาความแตกต่างระหว่างเกษตรเชิงเดี่ยวกับเกษตรผสมผสาน ตั้งแต่ปี 2544 ทำให้ผมได้ไปพัฒนาแปลงข้างเคียงพร้อมทั้งประยุกต์ใช้ กับสวนไม้ผล หลังบ้านแบบผสมผสานแล้วก็ใช้ปุ๋ยหมัก ใช้น้ำจืดหรือน้ำปุ๋ยหมัก จากนั้นก็มาขายกับเพื่อนๆ สมาชิกในชุมชน ทำให้เริ่มได้ผลมากขึ้น เห็นระบบพืชที่หลากหลายเกื้อกูลกัน

จากนั้นแปลงของผมก็กลายเป็นแปลงต้นแบบ หรือแปลงตัวอย่าง ทำให้มีคนภายนอกสนใจเข้ามาดู มาศึกษากันเยอะมาก กับแนวทางเกษตรผสมผสานที่ผมได้ทดลอง เพื่อหาวิธีไปสู่เกษตรแบบยั่งยืนมีกินมีใช้ ไม่เน้นการส่งออก มีพืชผัก มีผลไม้ ที่ปลูกเองในบ้าน ไม่ขัดสนอะไรเลย

หลังจากนั้น มีงานวิจัยเรื่องสิทธิเข้ามาทำและขยายผล ก็ได้ออกไปศึกษากับแปลงสวนยางของเพื่อนคนอื่นๆ ก็ยังค้นพบเป็นคำตอบเดียวกันว่า การทำสวนยางแบบผสมผสานนั้น ไม่ทำลายสุขภาพ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม น้ำไม่ปนเปื้อนสารเคมี พันธุ์พืชพันธุ์สัตว์อยู่ได้ เพราะไม่ใช่เคมี และอาจจะมีรายได้เสริม แต่เรื่องนี้ยังสรุปได้ไม่ชัดเจน เพราะต่อมาโครงการได้ยุติลง ซึ่งเมื่อไม่นานมานี้เองที่ได้เริ่มศึกษากันต่อ ว่าระหว่างผสมผสานกับเชิงเดี่ยวแบบไหนดีกว่ากัน รายได้รายจ่าย ศึกษากันดีกว่ากัน ข้อดีข้อเสีย โดยได้เชิญแกนนำจากหลายๆ หมู่บ้านมีหมู่ 3 บ้านบางเหียง บ้านบางหลอ สามแยกวังหญ้าคา บ้านปากเมือง บ้านวังเลน บ้านหมากตลอด ทั้งหมดได้มาร่วมกันสรุปบทเรียน เปรียบเทียบกัน ดูรายได้ ดูวิธีการ และดูอดีต ปัจจุบัน

กับนโยบายเอื้ออาทรที่รัฐบาลทักษิณ เสนอให้มานั้น ชาวบ้านในพื้นที่ค่อนข้างไม่ตอบรับเลย เพราะว่าการทำสวนยางรูปแบบที่พวกเราทำกันนั้นมันค่อนข้างจะมีรายได้มากกว่า อีกทั้งปัจจุบันรูปแบบ วิธีการ และขั้นตอน เราได้เรียนรู้ร่วมกันมา จากเริ่มต้นผมมีสมาชิกเพียง 5 คน แต่ตอนนี้มีเพิ่มเข้ามาถึง 38 คน และยังมีทยอยเข้ามาเรื่อยๆ มีการพัฒนารูปแบบเกษตรผสมผสานออกไปมากขึ้น

หากมองถึงข้อเสนอต่อรัฐ ผมเข้าใจว่ารูปแบบตรงนี้ ยังไม่เพียงพอที่จะเข้าไปต่อรองกับนโยบายรัฐบาลได้ เพราะรัฐกำลังมุ่งเน้นแต่การส่งออก ที่ตอบสนองระบบทุน ในขณะที่เกษตรกร อย่างเช่นพวกเรา ยังไม่สามารถต่อรองได้ อย่างเห็นได้ชัดและรัฐบาลเองก็ไม่ค่อยสนใจและไม่ชัดเจน ไม่จะเป็นหน่วยงานจังหวัด อำเภอหรือตำบล ที่เข้ามาส่งเสริมก็ยังมองกันต่างมุมกับชาวบ้าน ดังนั้น กลุ่มชาวบ้านเราเองอย่างแรกต้องเปลี่ยนวิธีคิดตัวเองให้ได้ อย่างที่สอง พัฒนารูปแบบให้ได้ว่าต้องทำอะไร และอย่างที่สามต้องทำ

ให้เป็นตัวอย่างให้ได้ก่อน แล้วค่อยเอาตัวอย่างนี้เข้าไปต่อรองกับนโยบายของรัฐ เพราะถ้าเราเอาแต่เอกสารเข้าไป หากรัฐถามถึงรูปแบบ ที่ชัดเจนนั้นยาก ดังนั้นกลุ่มเกษตรกรเช่นพวกเรา ต้องทำตรงนี้ให้ชัดเจนกันก่อน" นายจ๊อบกล่าว

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

บทที่ ๓

วิธีการดำเนินงาน

ชั้นวางแผน

- ประสานงานเจ้าของพื้นที่สวนยางพาราเพื่อเตรียมเป็นสถานที่ศึกษาวิจัย
- ประสานเจ้าหน้าที่ทางราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- ประชาสัมพันธ์งานวิจัยไปยังทีมผู้สนใจในเครือข่ายเยาวชนต้นกล้าเพื่อการอนุรักษ์คลอง
อุตะเกา

ชั้นดำเนินการ

- เวทีสัมมนา “สวนยางในฝัน”
- กิจกรรมตามไปดู “ปายาง” ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางของงานวิจัย
- กิจกรรม “ปลูกป่า” ในสวนยางตามที่เหมาะสม
- กิจกรรม “เรียนรู้วิถี” คนทำสวนยาง เพื่อศึกษาแนวคิดของชาวสวนยางในการดูแลสิ่งแวดล้อม
- กิจกรรมร่วมพัฒนากับองค์กรท้องถิ่นด้วยกิจกรรม “ยูวมอดิน” เพื่อเก็บข้อมูลคุณภาพดิน
ในภาวะต่างๆ เท่าที่เวลาจะอำนวย

ชั้นประเมินและสรุปผล

- ประเมินความพึงพอใจของทีมเจ้าของสวนยางที่เข้าร่วมวิจัย
- วิเคราะห์และรวบรวมผล เพื่อสรุปรายงานผู้เกี่ยวข้อง

www.SongkhlaLake.com

บทที่ ๔

ผลการดำเนินงาน

โครงการยุววิจัยร่วมพลิกสวนยางคู่ป่ายาง เป็นโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่ดำเนินการโดยเครือข่ายต้นกล้าจิตสาธารณะ ญ.ว.๒ จำนวน ๓๐ คน และ ทีมเครือข่ายรักษ์คลองอุตะเกาที่มีความสนใจในการดูแลลุ่มน้ำคลองอุตะเกาผ่านการทำสวนยางพาราในพื้นที่ จากกระบวนการศึกษาวิจัยได้เริ่มจากการประชาสัมพันธ์ไปยังเพื่อนบุคลากรในเครือข่ายโรงเรียนรักษ์คลองอุตะเกา และ เครือข่ายต้นกล้าจิตสาธารณะ ญ.ว.๒ และ เครือข่ายต้นกล้าเพื่อการอนุรักษ์คลองอุตะเกา พบว่า ทุกคนให้ความสนใจในกระบวนการวิจัยดังกล่าว เพราะนอกจากจะได้มีโอกาสเรียนรู้สวนยางในพื้นที่แล้ว ยังสามารถเรียนรู้วิถีคนทำสวนยาง เพื่อศึกษาแนวคิดของชาวสวนยางในการดูแลสิ่งแวดล้อม และได้มีโอกาสตามไปดู “ป่ายาง” ที่ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแนวทางของงานวิจัย และที่น่าสนใจ คือ ต้นกล้ายุววิจัยได้มีโอกาสเข้าไปเรียนรู้กระบวนการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจะได้นำมาขยายผลต่อยังเจ้าของสวนหรือ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ท้ายสุดคือ ต้นกล้ายุววิจัย มีโอกาสไปปลูกป่าในสวนยางพารา ทำให้เกิดความสุขสนุกรื่น และ ได้อิ่มอกอิ่มใจที่ได้ทำดีต่อแผ่นดินบ้านเราในลุ่มน้ำคลองอุตะเกา

ในงานวิจัยชุดนี้ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของเจ้าของสวนยางพาราที่ต้องการปรับสวนยางไปเป็นป่ายางเพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้น

ผลการสำรวจสวนยางพาราในช่วงแรก

พื้นที่สวนยางพาราที่ทีมต้นกล้ายุววิจัยไปลงพื้นที่สำรวจทรงสนะเกี่ยวกับการทำ “ป่ายาง” ซึ่งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอุตะเกาดังนี้

- ๑) นายอำนาจ สุขสวัสดิ์ ตำบลทุ่งลาน อำเภอคลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา
- ๒) นางนุชรี สุวรรณภักดี ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- ๓) นายวงศ์ ทันทานนท์ ตำบลเขามิเกียรติ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- ๔) นายไพศาล ศรีประสิทธิ์ ตำบลเขามิเกียรติ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- ๕) นายสมัค อ่อนดี ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- ๖) นางชนาภา แก้วชนะ ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- ๗) นางสาวรัตน สิ้นสุข ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- ๘) นางจิริรัตน์ สุขฤกษ์ ตำบลบ้านพรุ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- ๙) นาง มนชยา ขำอ่อน ตำบลทุ่งหมอ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา
- ๑๐) นายประดิษฐ์ เป็น โสต ตำบลทุ่งใหญ่ อ.หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา
- ๑๑) นางสาวพิมลนาฏ วิศพันธ์ ตำบลนาทวี อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา
- ๑๒) คุณพ่อของ ด.ญ.อัญชติภรณ์ จินดาวงศ์ ตำบลคลองหรั่ง อำเภอนาหม่อม จังหวัดสงขลา

วันแรกในการวางแผนเพื่อลงพื้นที่สำรวจสวนยางของบุคลากรในเครือข่ายรักษ์คลองอู่ตะเภา และเครือข่ายต้นกล้าจิตสาธารณะ ญ.ว.๒ พบว่าทุกคนเห็นด้วยกับกระบวนการให้ทีมผู้วิจัยลงไปเป็นนักวิจัยในพื้นที่สวนยางพาราในกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา เพราะทุกคนที่สนใจล้วนแต่เป็นบรรดาครูในโรงเรียนจึงทำให้ไม่ยากต่อการทำความเข้าใจในการปรับสวนยางเป็นป่ายาง และพบว่าจากการสัมภาษณ์ครูจุรีรัตน์ สุขฤกษ์ ครูกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ (๗ มิ.ย. ๕๔) เป็นเจ้าของสวนยางที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลมาก เพราะท่านได้วางแผนทำให้สวนยางของท่านเป็นป่ายางเรียบร้อยแล้ว มีการนำพืชยืนต้นที่เป็นพืชพื้นถิ่นมาปลูกไว้ตลอดแนวยางที่ปลูกใหม่ นับว่าได้วางแผนไว้ล่วงหน้าทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น

รูปที่ ๔.๑ การประชุมวางแผนนำเสนอเค้าโครงการงานวิจัยเข้าปรึกษาทีมบุคลากรกลุ่มสาระวิทยาศาสตร์ ญ.ว.๒

จากรูปที่ ๑ นับเป็นมิติใหม่ของการทำงานเชิงรุกกล่าวคือ ครูที่เป็นทีมผู้วิจัย (ครูเบญจมาศ นาคหลง) ได้นำเสนอการทำวิจัยผ่านที่ประชุมของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีรองผู้อำนวยการกลุ่มงานบริหารวิชาการ นายอุดม สุขมี เป็นผู้สนับสนุนให้มีกระบวนการวิจัยได้เกิดขึ้นในโรงเรียนให้เป็นรูปธรรม ดังนั้นทีมครูผู้วิจัยจึงต้องเดินหน้าต่อแม้จะมีปัญหาในเรื่องข้อจำกัดของเวลาอยู่บ้างก็ตาม เพราะงานวิจัยชุดนี้ต้องดำเนินการในช่วงที่ทีมผู้วิจัยสอบปลายภาคเสร็จ(ปลายเดือนกันยายน ๒๕๕๔) ดังนั้นเมื่อทุกอย่างสามารถดำเนินการได้ ทีมงานจึงกำหนดแผนการทำงานไว้ดังนี้

วันแรก (๒๔ ก.ย. ๕๔)

ภาคเช้า ไปศึกษาสวนยางลุงอำนาจ สุขสวัสดิ์ ต.ทุ่งลาน อ.คลองหอยโข่ง จ.สงขลา

ภาคบ่าย ไปศึกษาสวนของต้นกล้าวิทิสมาธิ ญ.ว.๒ (ด.ช.กันธมาทน์ สุวรรณภักดี ม.๒/๓)

เจ้าของสวน นางนุชรีย์ สุวรรณภักดี ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา

วันที่สอง (๒๕ ก.ย. ๕๔)

ภาคเช้า ไปศึกษาสวน อ.วงศ์ ทันทานนท์ ต.เขามิเกียรติ อ.สะเดา จ.สงขลา

ภาคบ่าย ไปศึกษาสวนของต้นกล้าวิทิสมาธิ ญ.ว.๒ (น.ส.ศลิษา ศรีประสิทธิ์ ม.๖/๒)

เจ้าของสวน นายไพศาล ศรีประสิทธิ์ ต.เขามิเกียรติ อ.สะเดา จ.สงขลา

วันที่สาม (๒๘ ก.ย. ๕๔) ช่วงแรก

ภาคเช้า ไปศึกษากระบวนการส่งเสริมเกษตรกรผู้ทำสวนยางจากหน่วยงานราชการ

- สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ต.บ้านพรุ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา
- ศูนย์วิจัยการยาง ต.คอหงส์ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ภาคบ่าย ไปศึกษากระบวนการส่งเสริมเกษตรกรผู้ทำสวนยางจากหน่วยงานราชการ

- สถานีพัฒนาที่ดิน ต.จะโหนด อ.จะนะ จ.สงขลา

วันที่สาม (๒๘ ก.ย. ๕๔) ช่วงที่สอง

ภาคเย็น ไปศึกษาสวนยางของชุมชนในเขต อบต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ภาคค่ำ สรุปรงาน ต้นกล้ายูววิจัย ช่วงที่ ๑ ณ สวนสายน้ำ ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

วันที่สี่ (๒๙ ก.ย. ๕๔)

ภาคเช้า ไปศึกษาสวนยางของชุมชนในเขต อบต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา(ต่อ)

ภาคบ่าย สรุปรงาน ต้นกล้ายูววิจัย ช่วงที่ ๒ ณ สวนสายน้ำ ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

วันที่ห้า (๓๐ ก.ย. ๕๔)

เดินทางไปศึกษาแหล่งเรียนรู้ป่ายาง ณ สวน ลุงทูล ต.ตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

กิจกรรมตามไปดู...เรียนรู้วิถีคนสวนยางพาราในกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา

สวนที่ ๑ เจ้าของสวน นายอำนวยการ สุขสวัสดิ์ อายุ ๕๖ ปี

เป็นวันแรกของการทำงานวิจัย โดยที่มีการเตรียมการที่น้อยมาก เนื่องจากนักยูววิจัยทั้งหลายอยู่ในช่วงของการสอบปลายภาค ครูผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญกับเรื่องการเตรียมตัวสอบมาเป็นอันดับหนึ่ง เมื่อทุกคนสอบเสร็จ ครูผู้วิจัยก็ต้องจัดการเรื่องผลการสอบจนตัดเกรดให้เสร็จก่อน จึงเป็นเหตุผลหลักที่บอกว่าเป็นการวิจัยที่เตรียมตัวน้อยมาก แต่ผลที่ออกมาพบว่าได้ผลเกินคาด เพราะนักเรียนต้นกล้ายูววิจัยที่มาร่วมงานต่างมาพบกันโดยครูไม่ทราบชื่อล่วงหน้า ซึ่งเป็นที่มึนนักเรียน ม.๖/๒ เป็นส่วนใหญ่ ส่งผลให้ทีมผู้วิจัยรู้สึกแอบดีใจน้อยๆ ที่เป็นกลุ่มแรกๆ ที่ไม่ได้บังคับมาเช่นกัน ทุกคนมาด้วยใจ มีจำนวนมากถึง ๒๕ คน นับว่าประสบความสำเร็จไป ๑ ขั้น กอปรกับผู้วิจัยได้มีโอกาสพบกับนักวิจัยระดับปริญญาเอก(อ.สุนิสตา

กงประสิทธิ์) จากมหาวิทยาลัยในประเทศออสเตรเลีย มาร่วมสังเกตการณ์การทำงานกับเยาวชนต้นกล้าจิตสาธารณะ ยิ่งทำให้เป็นงานวิจัยที่ตื่นเต้นกับสิ่งที่ได้รับ ซึ่งล้วนเป็นสิ่งที่ดีๆ เพราะต่างช่วยกันเติมเต็มในทุกๆ ด้าน ทำให้เป็นโอกาสที่ต้นกล้ายูววิจัยนำไปเป็นบทเรียนกระบวนการทำงานในภาคสนามของตนเองได้

รูปที่ ๔.๒ อ.สุนิสตา กงประสิทธิ์ นศ.ป.เอก มหาวิทยาลัยในออสเตรเลีย พบปะต้นกล้ายูววิจัยฯ

ขณะที่ไปถึงบ้านของคุณลุงอำนาจ สุขสวัสดิ์ ซึ่งอยู่ที่บ้านเลขที่ ๕๖/๒ หมู่ ๑ ตำบลทุ่งลาน อำเภอลองหอยโข่ง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยคาดว่าจะมีสวนยางอยู่ในละแวกใกล้บ้าน พบว่า ท่านนำทีมต้นกล้ายูวีจี้ ไปอีกพื้นที่ซึ่งอยู่ห่างจากบ้านประมาณ ๘๐๐ เมตร เป็นสถานที่กำลังมีการก่อสร้างบ้านหลังใหญ่ (บ้านลูกชาย

คุณลุง
อำนาจ

สุขสวัสดิ์) ในสวนยางพาราดังกล่าว ทุกคนตื่นตาตื่นใจกับผลผลิตที่เป็นยางแผ่นจำนวนมาก ทำให้เราประหม่นครวญ ในรายได้ของคุณลุงว่ามีจำนวนไม่น้อยต่อวัน มีโรงทำยางแผ่นโดยใช้เครื่องจักรที่ใช้กลไกพิเศษ ไม่ใช่หมุนทีละแผ่น แต่เป็นเครื่องทำยางแผ่นที่ใส่เข้าไปทีละ ๕ แผ่นแบบต่อเนื่อง นับเป็นความก้าวหน้าของเจ้าของสวนรายใหญ่

ในการมาศึกษา “สวนยางแบบมีพืชแซมยางต้นอ่อน” ของคุณลุงอำนาจในครั้งนี้ เป็นสวนแรกที่สร้างความประทับใจให้กับทีมยูวีจี้เป็นอย่างมาก เพราะทุกคนได้พบกับสวนยางที่มีอายุประมาณ ๑ ปี และมีพืช

แซมยางมากมายหลายชนิด ที่สำคัญคือ คุณลุงอำนาจ กล่าวว่ สาเหตุที่ไม่ทำให้เป็นพื้นที่โล่งเตียน เพราะ ตั้งใจให้เป็นที่ ป้องกันการชะหน้าดินจากน้ำท่วม ที่กำลังจะมาถึงในช่วงเดือน พฤศจิกายนของทุกปี ย่อมแสดงให้เห็นว่าคุณลุงอำนาจ เข้าใจ กลไกการป้องกันผลกระทบจากน้ำท่วมได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ทุกคน

เดินเยี่ยมชมสวนยาง คุณลุงอำนาจได้แนะนำให้ทีมยูวีจี้ ได้รู้จักกับคนสำคัญ คือ คู่ชีวิตของคุณลุง ทุกคนต่างได้รับการต้อนรับที่ออกมาจากใจ เราต่างก็ได้รับความรู้จากพืชสมุนไพร พืชผักสวนครัว พืชพื้นถิ่นที่เติบโตอยู่ในสวนยาง ยิ่งทำให้ต้นกล้ายูวีจี้ตื่นเต้นกับสิ่งมีชีวิตที่พวกเขาไม่เคยพบในชีวิตประจำวันมากนัก ทุกคนมีความสุขกับการชิม ข้าวโพดหวานแบบดิบๆ ได้มีโอกาสไปเก็บฝักข้าวโพดด้วยมือเอง ให้อารมณ์ดีมากๆ เพราะ ส่วนใหญ่เราจะเห็นข้าวโพดก็ต้องต้มสุกมาแล้ว เลยไม่มีโอกาสได้ลิ้มรสความหวานของข้าวโพดหวาน ทุกคนลงมติว่า รสชาติเหมือนน้ำนมข้าวโพด “อร่อย” สร้างความปลื้มใจให้คุณลุงและคุณป้าเจ้าของสวน ที่มีเยาวชนมาเดินชม มาสอบถาม นับเป็นผลกระทบ(ทางบวก)ที่เกิดขึ้นระหว่างกระบวนการ

จากการเยี่ยมชมสวนของคุณลุงอำนาจดูราวกับไม่ได้มาสวนยางพารา เพราะเราเห็นสมุนไพร เห็นผักสวนครัว ขณะที่ชมไปก็ได้ยินได้ฟังเรื่องราวของพืชสมุนไพร จนต้นกล้วยวิชัยหลายคนรู้สึกตื่นเต้นกับพืชที่ดูเหมือนจะไม่มีค่า แต่พบว่าสามารถรักษาโรคได้มากมาย เช่น หญ้าไต้ใบ ต้นใบบัวบก ซึ่งยังได้พบว่า ระหว่างใบบัวบก กับใบบัวบก มีความแตกต่าง สรรพคุณในการใช้งานก็แตกต่างกัน เมื่อบอกหรือเล่าถึงต้นไม้ใด ก็ลงมือถอนให้

พวกเราเอากลับไปทดลองแทบทุกคน สร้างความตื่นตาตื่นใจตลอดเวลา สิ่งที่เกิดขึ้นครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัย อยากทำอีกหลายๆ ครั้ง เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่ใช้เป็นพืชแซมยาง และสร้างผลดีหลายๆ อย่างทำให้ต้นกล้วยวิชัยชุดนี้จะได้นำไปบอกต่อกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น คนในครอบครัว โดยเฉพาะต้นกล้าที่เป็นบุตรหลานของเจ้าของกิจการสวนยางในกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา เป็นต้น

เมื่อทุกคนเยี่ยมชมมาจนได้เวลาพอสมควร ได้ซักถามในหลายๆ ประเด็นตามที่ได้วางแผนไว้ในหัวข้องานวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทุกคนเข้าใจได้ทันทีว่าความรู้ไม่ได้มีเฉพาะในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว การมาศึกษาในครั้งนี้กลับได้ความรู้ ได้ความรัก ได้ความภาคภูมิใจ และได้ความประทับใจ ในครุภูมิปัญญาที่ท่านได้เล่าเรื่องราวต่างๆ ได้มากมายจนทุกคนจดบันทึกแทบไม่ทัน ย่อม

แสดงให้เห็นว่า “ครุภูมิปัญญาในท้องถิ่น” เป็นบุคคลที่เราทุกคนควรค้นหา และ นำมาบอกต่อ เพื่อการ “ตามไปดู” และ “เรียนรู้วิถี” ดังที่พวกเรากำลังกระทำ จะได้เป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ที่เกิดขึ้นในสวนยางซึ่งอยู่ในกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา เพราะ เราทุกคนได้รู้จักชื่อของคุณลุงอำนาจว่า “ยามคลอง” ซึ่งคำเรียกนี้ เราทราบมา เครื่องข่ายต้นกล้าเพื่อการอนุรักษ์คลองอู่ตะเภา เรียกท่านมานานตั้งแต่ ปี ๒๕๔๕ มาจนถึงปัจจุบัน เพราะท่านเป็นบุคคลคนสำคัญของคลองอู่ตะเภาโซนกลางน้ำที่เป็นผู้เฝ้าระวังคุณภาพน้ำคลองอู่ตะเภาโซนนี้ด้วยการใช้ตัวชี้วัดทางชีวภาพ(การเลี้ยงปลาในกระชัง)เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยของศูนย์ศึกษาสิ่งแวดล้อมกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ปี ๒๕๕๓ ซึ่งท่านได้นำทีมต้นกล้าไปเรียนรู้ที่กระชังปลาที่อยู่ในสวนใกล้บ้านและเป็นสาเหตุทำให้ทีมต้นกล้าได้ทำกิจกรรมตรวจวัดคุณภาพน้ำเพิ่มอีกหนึ่งกิจกรรมเป็นการทบทวนการปฏิบัติการของต้นกล้านักสืบสายน้ำ

ผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำคลองอู่ตะเภาพบว่า ค่าปริมาณออกซิเจนละลายน้ำมีค่า ๔.๔ มิลลิกรัม/ลิตร ค่าความเป็นกรด-เบสเท่ากับ ๕ ข้อมหมายถึง ระดับคุณภาพน้ำอยู่ที่พอใช้ก่อนไปทางดี นอกจากนี้อาจมีผลมาจากเป็นช่วงที่ฝนเพิ่งตก ทำให้ค่าปริมาณออกซิเจนมีค่าอยู่ในระดับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม กระบวนการเฝ้าระวังที่คุณลุงอำนาจ สุขสวัสดิ์กระทำอยู่นั้นนับเป็นผลลัพธ์ที่เกิดจากการทำวิจัยดังกล่าวแล้ว เพราะทำให้เกิดอาชีพ และมีโอกาส

สร้างความเกรงใจให้กับภาคอุตสาหกรรมริมคลองมากยิ่งขึ้น เพราะ ตำแหน่งของกระชัง อยู่ก่อนมาทางทิศใต้ของตำบลพะตง ซึ่งเป็นส่วนที่ใกล้โรงงานอุตสาหกรรมหลายโรงที่มีโอกาสปล่อยน้ำเสีย แต่โรงต่างๆ

เหล่านั้นจะไม่สามารถกระทำได้เพราะมีเครื่องชี้วัดคุณภาพน้ำตลอด ๒๔ ชั่วโมง (ปลาในกระชัง) ทำให้หน่วยงานทุกภาคส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อไม่กล้าทำไม่ดี เมื่อรู้และเข้าใจทำให้เราทุกคนได้เห็นตัวอย่างคนเฝ้าคลองตัวจริง เสียจริง เพราะคุณลุงดำเนินการได้ครบวงจร กล่าวคือ ท่านนำทุกเรื่องของการรณรงค์สิ่งแวดล้อมมาใช้ในชีวิตประจำวัน ดังจะเห็นได้ว่า ท่านยังนำวัสดุเหลือใช้มาหมักเพื่อนำน้ำหมักชีวภาพไปใช้เป็นปุ๋ยน้ำในสวนยาง และ นับเป็นการลดการใช้สารเคมีที่ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ

ธรรมชาติได้อย่างเป็นรูปธรรม ควรนำมาเป็นแนวทางของ “วิถีเกษตรกรสวนยาง..คนรักกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา” ซึ่งมาทราบภายหลังว่า ท่านเป็นหมอดินอาสาของตำบลทุ่งลาน ทำให้ถึงบางอ้อ

หลังจากเยี่ยมชมครบทุกกระบวนการของสวนคุณลุงอำนาจก็ได้เวลาชาร์ตพลังกาย เราทุกคนจึงมีโอกาสรับประทานอาหารกลางวันท่ามกลางบรรยากาศธรรมชาติ เพราะเรานั่งอยู่ในสวนยาง ซึ่งเป็นธรรมชาติที่อยู่ริมคลองอู่ตะเภา เป็นสวนที่มีการจัดการให้มีบริเวณโล่งเตียนมาก ดังนั้นทุกคนจึงมีโอกาสได้เห็นตัวอย่างสวนยางหลากหลายรูปแบบ แม้จะไม่ใช่สวนของคุณลุงอำนาจ ก็ทำให้เกิดการเปรียบเทียบการจัดการสวนยางพารา ว่าสวนใดใช้กลไกทางชีวภาพ หรือทางเคมี และที่สำคัญยิ่งกว่า คือ สวนยางใดที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา หรือสวนใดสามารถนำมาเป็นตัวอย่างให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ซึ่งหากทุกสวนช่วยกันดูแลสวนตนเองให้มีการปรับสภาพจากสวนยางไปเป็นป่ายางได้ ตามศักยภาพ ก็จะทำให้ เกิดผลดีต่อลุ่มน้ำนั่นเอง

สวนที่ ๒ เจ้าของสวน นางนุชรี สุวรรณภักดี อายุ ๓๒ ปี

เป็นสวนของคุณแม่ของต้นกล้าอายุวัยที่-น้อง คือ ค.ช.กันธมาพันธ์- ค.ญ.จันทร์จรรย์ สุวรรณภักดี (น้องเน-น้องนิน) ทีมงานต่างมุ่งหน้าไปหลังจากทานอาหารกลางวันเสร็จเรียบร้อย ใช้เวลาไม่นานนัก เราก็เดินทางมาถึงหมู่บ้านทุ่งสบายใจ ต.ทุ่งหมอ อ.สะเดา จ.สงขลา ระหว่างทางที่เข้าไปนั้นเป็นถนนดินลูกรัง นับเป็นความโชคดีของทีมงานที่ไม่พบอุปสรรคจากสภาพดินฟ้าอากาศ เพราะหากฝนตก การเดินทางคงไม่สะดวกแน่นอน แต่เมื่อเข้าไประยะหนึ่งก็พบว่า รถของทีมงานคงเข้าไปลำบาก ต่างก็ลุยกันด้วยสองบาทา เพื่อไปถึงที่หมาย ทุกคนมีความสุขในการเดินทางกันดีมาก ไม่มีใครบ่น ต่างก็อยากเห็นสวนของน้องเน และน้องนิน

เมื่อมาถึงสถานที่บางคนนึกว่ามาต่างประเทศก็ไม่ปาน เห็นความสวยงามของทุ่งดอกหญ้า ที่คุณแม่ของน้องเน-น้องนิน ปล่อยให้เป็นที่คลุมดินของสวนยางที่อายุ

ประมาณ ๑ ปี นับว่า เป็นความโชคดีของต้นยางเหล่านั้น เพราะจะได้อาศัยความชื้นจากพืชคลุมดินดังกล่าว จำนวนเนื้อที่ของไร่ที่มากถึง ๒๑ ไร่ เป็นสวนของต้นกล้าอายุวัย ที่อนาคตหากเข้ามาช่วยกันดูแล เขาทั้งสองคงเป็นเศรษฐินี้อยๆ คุณแม่ นุชรีเปรยขึ้นมาว่า “เป็นความโชคดีของโครงการนี้ทำให้น้องเน และน้องนิน ได้มีโอกาสเข้ามาที่สวนยางพารา” ย่อมแสดงให้เห็นว่าเพียงจุดเริ่มต้น เราก็ได้พบผลกระทบในทางที่ดีแล้ว คือ คุณแม่ได้ลูกกลับมาที่สวนยางของครอบครัว “สุวรรณภักดี”

สภาพสวนยางพาราที่พบเห็นเป็นสวนยางพาราที่มีความหลากหลายพอสมควร คือ ปล่อยให้พืชอื่นอยู่ร่วมกับต้นยางพารา เช่น หญ้าต่างๆ พืชชั้นล่างที่ระดับเขา แต่ก็จะหาโอกาสจัดการพืชเหล่านั้นอยู่บ้างตามโอกาสที่มี และเมื่อสอบถามในทรรชนะของการปลูกสวนยางไปเป็นป่า ยาง คุณแม่ นุชรี เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งเพราะโดยตัวคุณแม่เองก็เรียนจบมาทางด้านเกษตร ทำให้มีแนวคิดด้านนี้เป็น

พื้นฐานอยู่แล้ว ส่งผลให้ทีมต้นกล้าได้รับความรู้ด้านการดูแลยางพาราเพิ่มเติม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในสวนของตนเองได้อีกทาง

เมื่อสำรวจพื้นที่กันพอสมควรแก่เวลาทุกคนก็เดินทางออกจากสวนทางที่เป็นสวนยางพาราของเจ้าของอื่นๆ อาทิ ภาชนะที่ใช้บรรจุน้ำยาง แทนที่จะเห็นเป็นถ้วยใบเล็กๆ กลายเป็นใช้ถังพลาสติก ซึ่งต่างก็คาดเดากันว่า อาจเป็นเพราะปริมาณน้ำยางมีจำนวนมาก หรือ

สะดวกในการหิ้วมาใส่ถังน้ำยาง ก็ไม่สามารถทราบได้ คงจะเป็นคำถามเอาไว้สอบถามเมื่อมี โอกาส และยังพบ

นวัตกรรมของเจ้าของสวนที่กำลังเร่งน้ำยางกับต้นยางที่แก่เกินกว่าจะกรี๊ดเพื่อเอาน้ำยาง โดยใช้แก๊สเข้าไปเร่งให้น้ำยางออกมาให้มากที่สุดเมื่อเห็นแล้วให้เกิดความรู้สึกสงสารต้นยางเหล่านั้นจริงๆ เหมือนกับไปเบียดเบียน หรือ ไปทำให้เขาเหนื่อยกว่าปกติ หากต้นยางพูดได้ เขา คงบอกว่า “อย่าทำฉันเลย..ฉันเหนื่อยแล้ว”

นับเป็นอีกหนึ่งสวนที่ทีมต้นกล้ายูวิจัย ประสบความสำเร็จในการเข้ามาศึกษา เพราะ ทุกครั้งที่เข้าไปเรียนรู้อะไรทุกคนเข้าไปแบบ ไม่มีความรู้มากนัก แต่เมื่อกลับออกมา เราต่างก็มีความรู้ในเรื่องการดูแลสวนยางพาราแบบเต็มๆ กลับออกมา และ ที่น่ายินดียิ่งกว่า คงจะเป็นเรื่องของความเต็มอกเต็มใจที่จะให้ทีมยูวิจัยเข้ามาทำกิจกรรมอีกหลายๆ ครั้ง เช่น การมาร่วมกันปลูกป่าแซมยาง

หรือ พืชแซมยาง ในโครงการช่วงที่สอง(ปี ๒๕๕๕) และที่สำคัญไปกว่านั้นคือ เราจะได้เห็นสมาชิกต้นกล้ายูวิจัยสองต้น(น้องเน และน้องนิน) เข้ามาสนใจวิถีของคุณแม่ นุชรีมากขึ้น อย่างน้อยเป็นการกระตุ้นให้เกิดความรัก

อาชีพของบุพการี และเป็นการตอบแทนบุญคุณในทางที่เป็นรูปธรรม ไม่คิดแต่จะเรียนพิเศษตามกระแสวัยรุ่นในปัจจุบันเพียงอย่างเดียว เราชาวต้นกล้ายูวิจัยทุกต้นต่างให้สัญญาว่าคุณแม่ นุชรีที่ว่า เราจะมาร่วมกันปลูกสวนยางไปเป็นป่ายาง และให้คุณแม่แนะนำการดูแลสวนยางที่ถูกหลักวิชาการ เพื่อจะได้นำความรู้ต่างๆ ไปใช้ที่บ้านของต้นกล้าฯ ที่มีสวนยางพารา จบจากการเยี่ยมชม ใบหน้าทุกคนก็เต็มเปี่ยมไปด้วยรอยยิ้มเพราะได้เห็นความสุขจากคุณแม่ที่ได้ถูกชาวสวนยางกลับมาสองคนพร้อมๆ กัน

สวนที่ ๓ เจ้าของสวน อ.วรงค์ ทันทานนท์ อายุ ๔๕ ปี

เป็นวันที่สองของการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน โดยกลุ่มต้นกล้าวิจิตร ๙ เป็นการรวมตัวกันอีกครั้ง จุดเริ่มต้น คือ โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัย ๒ ในการทำงานวันนี้ เรามีโอกาสได้ใช้เครื่องมือวัดพิกัดทางภูมิศาสตร์ ที่เรียกว่า **GPS** เพื่อตรวจวัดพิกัดของตำแหน่งของสวนยางพาราที่เราไปเยี่ยมชม โดยได้รับความอนุเคราะห์จาก อ.สุนิสา คงประสิทธิ์ ประธานงานขอเยี่ยมชมจากมหาวิทยาลัยทักษิณ มาสนับสนุนทีมต้นกล้าวิจิตร และ แนะนำให้ทุกคนเข้าใจวิธีการใช้อุปกรณ์ **GPS** นับเป็นความโชคดีของกลุ่มต้นกล้า

วิจิตร เพราะระดับในโรงเรียนเราไม่มีอุปกรณ์ดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถเรียนรู้ได้มากนัก งานวิจิตรครั้งนี้จึงเป็นเสมือนการเพิ่มเติมทักษะการทำงานของนักวิจิตรกลุ่มน้ำที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น

หลังจากที่ฝึกการใช้งานเครื่อง **GPS** เป็นที่

เรียบร้อย โดยให้พี่กัมปนาท แซ่อึ้ง ม.๖/๒ เป็นผู้ดูแลข้อมูล **GPS** เราก็มุ่งหน้าไปสวนของ คุณลุงวรงค์ ทันทานนท์ (คุณลุงเป็ด) ซึ่งทราบว่ายู่ที่บ้านคลองแวง ต.พังลา อ.สะเดา จ.สงขลา คุณลุงเป็ดนำเราลัดเลาะไปตามถนนดินลูกรัง จนไปถึงสวนยางพาราที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เขาลูกขนาดย่อมๆ พิกัด 47 N 0664803 , 0746609 ตามระบบ **UTM** ทำให้พวกเราตื่นตื่นพอสมควร ที่คาดว่าวันนี้คงได้มีโอกาสปีนเขากันบ้าง

เมื่อมาถึงบ้านสวน/โรงน้ำยาง พบว่ากำลังจะมีการนำน้ำยางส่งไปยังโรงงาน เราจึงมีโอกา

สเรียนรู้กระบวนการจัดการน้ำยางจากถังเล็กไปสู่ถังใหญ่ “ถังบีก” และที่น่าสนใจ คือ การดำเนินการต้องเริ่มจากการชั่ง และ นำน้ำยางแต่ละเบอร์มาตรวจสอบคุณภาพเปอร์เซ็นต์น้ำยาง (โดยการนำไปอบแห้ง) แล้วจึงนำไปรวบรวมในถังบีก ดังกล่าว จากการสอบถาม คุณลุงเป็ด มี

พื้นที่สวนยางทั้งหมด ๓๗๕ ไร่ และกำลังกรีดเพื่อเอาน้ำยาง ๓๐๐ ไร่ โดยใช้กระบวนการจัดการแบบวันเว้นวัน กล่าวคือ ไม่ได้

กรี๊ดทุกวัน ดังนั้นน่าจะเป็นสาเหตุที่ทำให้สามารถยืดอายุการใช้งานได้มากขึ้น เพราะอายุของต้นยางที่กรี๊ดมากถึง ๓๕ ปี แต่ก็ยังให้ผลผลิตได้อย่างต่อเนื่อง น้ำยางที่ได้ วันละ ๑,๐๐๐ -๑,๒๐๐ กิโลกรัม น้ำยางเหล่านี้จะถูกขนส่งไปยังโรงงานน้ำยางที่ ต.แม่ขรี อ.ป่าบอน จ.พัทลุง ซึ่งเป็นโรงงานน้ำยางของคุณลุงเป็ด โดยมีการรับน้ำยางจากสวนอื่นๆ ร่วมด้วย

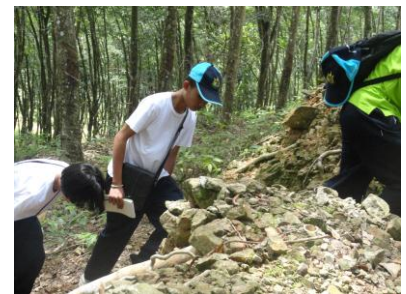
เมื่อทุกคนเข้าใจกระบวนการจัดส่งน้ำยางเสร็จเรียบร้อยแล้วก็จะไปเรียนรู้การดูแลสวนยาง พร้อมกับศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของสวนยางที่อยู่ตามไหล่เขา จุดแรกที่คุณลุงเป็ดแนะนำให้ทุกคนทราบ คือ การจัดการวัชพืช โดยใช้ระบบการไถกลบ ไม่ใช้การฉีดยา เพราะพิสูจน์แล้วว่า จะไปทำลายต้นยางที่มีขนาดเล็กด้วย กอปรกับไม่ต้องการให้มีสารเคมี

สะสมในดิน จึงใช้วิธีที่ใกล้เคียงธรรมชาติมากที่สุด เมื่อเราเดินเข้าไปในสวนยางอายุ ๓๕ ปี เราเห็นป้ายบอกหมายเลขที่ใช้ในการวัดเปอร์เซ็นต์น้ำยาง นับเป็นการเก็บข้อมูลที่ละเอียดมาก หรืออาจเป็นการติดตามการทำงานของคนงานกรี๊ดน้ำยางที่รับผิดชอบแต่ละหมายเลขก็เป็นได้ นั่นย่อมแสดงให้เห็นว่า สวนยางที่มีจำนวนมากๆ หากมีการบริหารจัดการที่ดี ก็ไม่มีโอกาสทุจริตได้เลย ดังนั้นการศึกษาดูงานในครั้งนี้ ต้นกล้ายูวิจัยได้ความรู้หลายด้านมากๆ ตั้งแต่ชนิด

ของพันธุ์ยาง การดูแลต้นยาง และ พี่ช่วมยาง ตลอดจน การนำน้ำยางไปส่งโรงงานน้ำยาง เมื่อเดินไปถึงไหล่เขา หลายคนเริ่มเข้าใจถึงความยากลำบากของผู้กรี๊ดยาง เพราะเราเดินธรรมดาไม่ได้แบกถังน้ำยาง หรือ เดินกรี๊ดยาง เรายังรู้สึกเหนื่อย เพราะต้องเดินในแนวตั้งหรือแนวลาดชัน ต้นกล้ายูวิจัย

หลายคน คงนึกถึงผู้ปกครองของตนเองที่ยอมเหนื่อยเพื่อพวกเขา ทำให้งานวิจัยนี้สร้างความรู้รักพ่อแม่ มากขึ้น เพราะอาศัย เงินทุนจาก

ต้นยางพารา นั่นเอง หลายคนเมื่อไปถึงตำแหน่งที่สามารถขึ้นไปบริเวณบนสันเขา ก็ใช้ความสามารถในความแข็งแกร่งของร่างกาย นำร่างขึ้นไปตั้งบริเวณที่กล่าวมา พบว่า บนสันเขา มีวิวสวยงามมาก อากาศบริสุทธิ์ คุ่มค่าเหนื่อย

สิ่งที่พบเห็นจากสวนยางพาราของคุณลุงเป็ด พบว่า เป็นสวนยางที่มีความเป็นสวนเก่าได้จากระยะห่างระหว่างแถวยาง ห่างมากถึง ๘ เมตร นับว่ามีความกว้างมากพอสมควร สามารถทำประโยชน์ได้อีกมาก และพืชที่เจริญเติบโตระหว่างร่องยางนั้น ก็เป็นพืชต่างๆ ที่ขึ้นตามธรรมชาติ สร้างความชุ่มชื้นให้กับสวนยางระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามจากการสอบถาม คุณลุงอยากทำให้บริเวณไหล่เขาที่มีความลาดชัน มีพันธุ์ไม้มาปลูกคลุมดิน ซึ่งมีเงื่อนไขว่าจะต้องไม่มีเถาวัลย์ เพราะอาจไม่สะดวกขณะเดินกรีดยาง เพราะอาจเกิดสะดุดทำให้อันตรายได้ ความประสงค์ในครั้งนี้ที่มหาวิทยาลัยกำลังหาข้อมูลเพื่อนำมาปฏิบัติการในโครงการช่วงที่สอง(ปี๒๕๕๕) โดยการมาทำกิจกรรม “ปลูกป่าเศรษฐกิจ” หรือ หาพืชที่เหมาะสม ในสวนของคุณลุงเป็ด

เมื่อได้เวลาอันสมควรต้นกล้าทุกต้น เดินทางออกจากสวนอันร่มรื่น ขณะเดินกลับก็คิดแบบต่างๆ กันตลอดเส้นทางว่า จะนำพืชอะไรมาปลูกกันดี โดยพืชนั้นควรมีประโยชน์ เป็นผักพื้นบ้าน เช่น ผักเหมียง ดีมี๋ย ? หรือ จะปลูกเป็นพืชคลุมดิน ให้เกิดความชุ่มชื้น นักวิชาการน้อยๆ คิดกันไปไม่นานก็ออกมาสู่โรงเรียนของคุณลุง ทุกคนได้พักเหนื่อยโดยดื่มน้ำมะพร้าวจากสวนข้างโรงเรียน นับว่าเป็นความโชคดี

ที่คุณลุงมองเห็นความสำคัญของการทำให้สวนยางมีความหลากหลายโดยใช้สวนผลไม้เข้ามาแซมในบางพื้นที่ สร้างความร่มรื่น ที่สำคัญได้ใช้ประโยชน์ ยามกระหายน้ำ หลายคนได้มีโอกาสเรียนรู้การใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ดื่มน้ำและรับประทานเนื้อมะพร้าวอ่อน โดยไม่ต้องอาศัยภาชนะใดๆ นับเป็นการเรียนรู้ความเป็นอยู่ของคนสมัยก่อนที่นิยมผลไม้ที่ไม่ต้องผ่านการแปรรูป เป็นต้น

สวนที่ ๔ เจ้าของสวน นายไพศาล ศรีประสิทธิ์ อายุ ๕๐ ปี

สวนที่ ๔ ของการศึกษาข้อมูล เป็นสวนของต้นกล้ายูวีจัย ม.๖/๒ คือ น.ส.ศลิษา ศรีประสิทธิ์ พักที่ 47 N 0666746 , 0750826 ณ บ้านวังปรัง ต.เขามิเกียรติ อ.สะเดา จ.สงขลา เป็นสวนที่อยู่ใน

บริเวณเขาเตี้ยๆ ระหว่างทางบรรยากาศสวยงามมาก พื้นที่สวนประมาณ ๔๐ ไร่ แบ่งเป็น ๔ แปลงๆละ ๑๐ ไร่ ไร่ที่เพิ่งปลูกมีระบบการจัดการหญ้าทุกๆ ๑ เดือน หากเป็นยางที่เพิ่งเริ่มปลูกจะใช้เวลารีดยาง ๒ ชั่วโมงต่อแปลง น้ำยาง ๘๐ กิโลกรัมต่อแปลง และยางที่อายุ

มาก จะใช้วิธีสอยยางใช้เวลาถึง ๖ ชั่วโมง และต้นยางที่ปลูกนั้นคุณลุงไพศาลใช้เมล็ด และติดตาเอง ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายไป

ได้มาก พบว่าสวนยางที่อายุมากจะมี พืชในธรรมชาติขึ้นปกคลุม เช่น ต้นเนียง ต้นกะพ้อ ต้นเหมร ต้นกล้วยป่า ทำให้เป็นการสร้างความชุ่มชื้นให้กับโคนต้นต้นกล้ายูวีจัยเมื่อได้มีโอกาสทดสอบกำลังตนเองก็แสดงความสามารถในการปีนต้นไม้เก็บผลผลิตของลูกเนียงในไม่ช้า นับว่าเป็นความสุขที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงาน เป็นการคลายความร้อน เพิ่มความสุขกับคนที่อยู่ข้างล่างเพราะได้เห็นต้นกล้าบางต้นสวมวิญญาณนักไต่ไม้ โดยสรุปแล้วสวนที่ไปศึกษาของคุณลุงไพศาลที่มีอายุมาก เป็นป่าอย่างมากกว่าสวนยาง เพราะคุณลุงมีความเข้าใจใน

การเก็บความชื้นให้มีในระบบนิเวศ เพื่อเพิ่มน้ำยางให้กับต้นยางที่อายุมากๆ กอปรกับได้อาศัยเก็บเกี่ยวผลผลิตจากไม้ผลบางชนิดที่เก็บได้ เป็นการเพิ่มรายได้

จากนั้นทีมต้นกล้ายูวีจัยเดินทางมาศึกษาที่สวนแปลงที่ ๒ ของคุณลุงไพศาล ซึ่งอยู่ในพื้นที่สูง

สังเกตว่ามีการจัดการขายหน้าดินไปบางส่วนเพื่อทำสวนขึ้นบันได และใช้ยางที่ติดตาเองมาปลูกในพื้นที่ พบว่าเป็นบริเวณที่ค่อนข้างแห้งแล้งต้นไม้ใหญ่มีน้อยมาก อาจเพราะเป็นภูเขาที่กำลังขายหน้าดิน นั่นเอง คุณลุงเล่าว่า ในอนาคตจะทำให้

เป็นสวนที่ร่มรื่น โดยจะต้องมีการปรับปรุงพื้นที่ให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ เพราะพบว่าคุณลุงไม่ไปทำลายลำธารที่อยู่ข้างที่ดิน เพราะต้องการให้เป็นแหล่งต้นน้ำนำมาใช้ในระบบสวนยาง ทำ

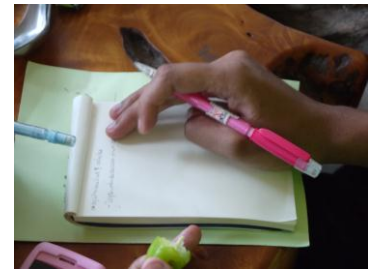

ให้ดูชุ่มชื้นมากขึ้น สังเกตว่าต้นไม้ในธรรมชาติข้างแหล่งน้ำก็ไม่ได้ทำลายเพื่อต้องการให้รักษาป่าเดิมอยู่นั่นเอง ย่อมแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบันนี้การให้ทุนของสำนักกองทุนสนับสนุนการทำสวนยางต้องมีการปรับเปลี่ยนเงื่อนไขไปบ้าง กล่าวคือ ต้องอนุญาตให้เจ้าของสวนรักษาป่าเดิมอยู่ได้บ้างในที่ดินที่กำลังจะปลูกยางใหม่

หลังจากเสร็จจากการเยี่ยมชมสวนยางของคุณลุงไพศาล ทุกคนกลับไปสรุปงานกันที่บ้านสวนของคุณลุงไพศาล เพราะทุกคนตั้งใจในความรุ่มร้อนของบริเวณบ้าน และที่สำคัญ เจ้าของบ้านใจดีมาก จนต้น

กล้ายูวิจัย ม.๖/๒ สนใจจะชวนเพื่อนๆ ม.๖/๒ มาเลี้ยงส่งท่ามกลางธรรมชาติที่บ้านสวนหลังนี้ และจะมีกิจกรรมของยูวิจัยมาสำรวจพืชชนิดต่างๆ เพื่อศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพในสวนของคุณลุง นับว่าเป็น

ผลกระทบในทางบวกที่ทำให้ทุกคนที่มาสัมผัสธรรมชาติมากยิ่งขึ้น นอกจากรักแล้วยังหวงแหน อยากสร้าง/ปลูกเพิ่ม ซึ่งความรู้สึกเช่นนี้มักจะเกิดขึ้นมาได้เมื่อทุกคนเริ่มทำงานด้วยกระแสปลังจิต กล่าวคือ ทุก

คนไม่ได้ทำงานเพื่อหวังผลใดๆ แต่อยากทำเพราะเป็นคนจิตสาธารณะ โดยแท้จริง ทีมวิจัยก็จะติดตามกันต่อไป ขณะที่กลุ่มต้นกล้ายูวิจัยกำลังสรุปงานกันนั้น ใช้วิธีหามุมมองของตัวเอง มุมใครมุมมัน สรุปบอกสิ่งที่พบเห็น และ สิ่งที่เกิดขึ้นมาจากใจของเขาทุกคน เป็นการฝึกเขียนจากใจ มากกว่าเขียนจากสายตาที่เห็น ทำให้ ทีมวิจัยได้มีโอกาสเห็นความตั้งใจของต้นกล้าแต่ละต้น นับเป็นการเริ่มต้นฝึกการเขียนโดยใช้

กระบวนการพัฒนาเยาวชนจิตสาธารณะเป็นเครื่องมือ กล่าวคือ ผู้วิจัยใช้ขั้น “ตามไปดู” และ “เรียนรู้วิถี” มาเป็นเครื่องมือในการทำงานพัฒนาเยาวชนเหล่านี้

สวนที่ ๕ สวนสาหร่าย บ้านทุ่งจั่ง ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

วันสุดท้ายของช่วงที่มีต้นกล้ายูวิจัยออกไปสำรวจสวนยางในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา ได้เข้ามา

ศึกษาบริเวณพื้นที่ของ อบต.พะตง โดยเข้าไปในบ้านทุ่งจั่ง ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา ซึ่งเป็นพื้นที่ที่เป็นสวนยางเกือบร้อยเปอร์เซ็นต์ ชาวสวนเป็นคนในพื้นที่ มีบรรดาบุตรหลานเรียนที่โรงเรียนบ้านทุ่งจั่ง ด้วยเหตุนี้ทำให้ต้นกล้ายูวิจัย ใช้ความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกัน เพราะนักเรียนกลุ่มนี้ได้มีโอกาสพบกับต้นกล้ายูวิจัย ในกิจกรรมขยายผลต้นกล้าจิตสาธารณะ

ในช่วงวันที่ ๒๗-๒๘ เดือนสิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ พบว่าน้องๆ ในโรงเรียนบ้านทุ่งจั่ง มีความตั้งใจในทุกๆ กระบวนการที่ที่ต้น

กล้าฯ มอบให้ และเป็นโอกาสที่ดีในการใช้กระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา มาสร้างความผูกพันระหว่างพี่น้องๆ ในวันที่มีการขยายผลนั้น น้องๆ เข้าใจในความตั้งใจดูแลสาหร่าย ด้วยกิจกรรมนักสืบสาหร่าย และพี่ๆ

พยายามช่วยกัน

บอกต่อไปยังผู้ปกครองไม่ให้ทิ้งน้ำ

เสียที่มาจากกระบวนการของน้ำยาง

จากโรงยางลงมาในแหล่งน้ำ แต่วันนั้น ต้นกล้าฯ เพียงแต่ฝากบอก มา

ครั้งนี้ ต้นกล้าฯ เข้าไปพูดคุยด้วยทำให้เพิ่มความเข้าใจ เพราะกลุ่มต้น

กล้าฯ ใช้กระบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในสวนยางรอบๆ สวนสาหร่าย

ซึ่งมีเจ้าของหลากหลายมาก เพื่อให้ทีมต้นกล้าฯ ได้สรุปในสภาวะการณ์

ของสวนยาง ว่าบริเวณใดที่เป็นป่ายาง และ บริเวณใดเป็นป่ายาง พบว่า

ใน โชนของสวนสาหร่าย มีการกริดยาง แต่เป็นการกริดแบบไม่

เบียดเบียด ทำให้น้ำยางที่

ได้มีเปอร์เซ็นต์ที่ดีมาก กอปรกับในสวนสาหร่ายมีป่า

ธรรมชาติอยู่

มากมายทำให้ เกิด

ความชุ่มชื้น ส่งผล

ให้ผลผลิตที่ออกมา

มีคุณภาพดีมาก และเมื่อสำรวจออกไปนอกพื้นที่ของสวน

สาหร่ายจะพบสวนยางพาราที่เป็นระบบเกษตรเชิงเดี่ยว และมิ

การทำลายพื้นที่ป่าธรรมชาติไปเป็นส่วนใหญ่ เราทราบโดยการ

สังเกตเรือนยอดของป่าไม้จากบริเวณบนลานสมาริ ทำให้มองเห็นพื้นที่เกือบทั้งหมดของบริเวณป่าทุ่งจั่ง

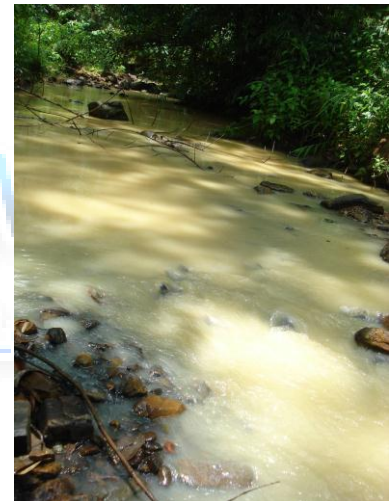
จากการสำรวจสวนยางในเขตสวนสายน้ำ พบว่าสวนที่เป็นสวนยางพาราจะไม่มีการปลูกพืชแซม และ มี

การบุกรุกทำลายป่าธรรมชาติมากขึ้นในบริเวณพื้นที่ส่วนบนของป่าต้นน้ำ โดยอ้างกรรมสิทธิ์จะมีการปลูกยางพาราพันธุ์ใหม่ และจากการพูดคุยกับผู้ปกครองต้นกล้าฯ จากโรงเรียนบ้านทุ่งจางบางท่าน ทีมต้นกล้าฯ ยังเข้าใจในเรื่องการทำสวนให้ดีขึ้น ไม่มีหญ้า และพืชปกคลุม จึงจะมีโอกาสได้กู้เงินกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง นับเป็นคำถามที่จะต้องนำไปสอบถามกับกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ในเรื่องนี้เพื่อให้หายสงสัย ทั้งนี้เพราะต้นกล้าฯ ได้พบสถานการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับตนเองในช่วงที่ไปสำรวจ กล่าวคือ ช่วงแรกที่เดินไปสำรวจป่าในสวนยางข้างสวนสายน้ำ โดยเข้าไปในสวนของชุมชนหลายสวนพบว่าสวนไม่มีหญ้า

หรือพืชใดๆ ปกคลุมมากนัก และเป็นสวนยางที่ทำเป็นขั้นบันไดเป็นส่วนใหญ่ ขณะที่เดินสำรวจอยู่นั้นเกิด

มีฝนตกลงมามีปริมาณน้ำฝนมากพอสมควร จนทำให้ทีมต้นกล้าฯ วิทยต้องกลับที่พัก ในช่วงเดินทางกลับนั่นเอง พบว่า จากเดิมที่พื้นสวนยางเดินได้อย่างสะดวก เมื่อฝนตกลงมา น้ำที่ลงมาจากพื้นที่ด้านบน ทำให้ท่วมเส้นทางที่เดินจนถึงร่องภายในเวลาไม่ถึงชั่วโมง นี่เป็นเหตุการณ์ที่ทุกคนสังเกต ได้อย่างชัดเจนว่า หากไม่มีพืชปกคลุมดินพื้นสวนอยู่บ้างน้ำจะไหลลงมาอย่างรวดเร็ว และชะล้างหน้าดินลงมาหมด

สาเหตุนี้ยิ่งทำให้ต้นกล้าฯ คิดเสมอว่าจะต้องเข้าไปณรงค์การปลูกพืชต่างๆ ที่เหมาะสม เช่น บางพื้นที่ปลูกพืชยืนต้น พืชพื้นถิ่น บางพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ เช่น ผักเหมียง ผักกูด หรือ แม้แต่ สับปะรด สรूपโดยง่าย ๆ คือ เราต้องมาศึกษาว่าพื้นที่ใด มีแสงสว่างระดับใด ควรนำพืชใดไปปลูก เป็นการรักษาหน้าดิน และ รักษาต้นยางพาราไปด้วยไม่ให้โคนล้ม หรือ หากเป็นต้นยางที่สามารถกรีดได้แล้ว ก็คำนึงว่าจะต้องเพิ่มเปอร์เซ็นต์น้ำยางให้มากขึ้น โดยรักษาความชุ่มชื้นภายในสวนยางนั่นเอง ความชุ่มชื้นดังกล่าวมาจากการมีต้นไม้ที่หลากหลายนั่นเอง โดยต้องปลูกไว้ระหว่าง

ร่องยาง อย่าให้ระหว่างร่องยางเป็นพื้นที่โล่งเตียน เพราะการมีสภาพดินที่เปลือยเปรียบเหมือนทำร้ายแม่ธรณีนั่นเอง น้ำยางก็จะน้อยตามไปด้วย ซึ่งขณะนี้ยังมีสวนลักษณะดังกล่าวมากพอสมควร เพราะเจ้าของจะคำนึงความปลอดภัยของผู้กรีด จะเข้าใจว่าหากปล่อยให้สวนยางเป็นป่ายาง จะเป็นสาเหตุให้มีสัตว์ร้ายมาแอบแฝง อาจเกิดอันตรายได้

สวนที่ ๖ “สวนวิฑูรจำเริญ” เกษตรวิฑูรทต.ตะโหมด อ.ตะโหมด จ.พัทลุง

นับเป็นความโชคดีของทีมต้นกล้ายูววิฑูรที่มีโอกาสไปได้เรียนรู้สวนเกษตรวิฑูรท “สวนวิฑูรจำเริญ” ซึ่งอยู่ที่ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง โดยการประสานงานของ อ.สุนิสา คงประสิทธิ์ การเดินทางไปศึกษาครั้งนี้ทุกคนไปด้วยความตั้งใจ ไปด้วยความเป็นคนจิตสาธารณะ ที่กล่าวเช่นนี้เพราะต้นกล้ายูววิฑูรทุกคนยังพกพาความเหนื่อยล้าจากการไปสำรวจสวนยางพาราที่สวนสายน้ำ เพราะทุกคนไป

สำรวจน้ำตกทุ่งงซึ่งต้องปีนป่ายพอสมควรทำให้เกิดความเมื่อยขบพอสมควร แต่เมื่อทีมวิฑูรแจ้งว่าจะไปศึกษาสวนลุงท ที่ตะโหมด ต้นกล้ายูววิฑูรก็แสดงความเป็นคนเสียสละด้วยใจจริงๆ เราเดินทางไปในเช้าวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๔ โดยใช้รถประจำของกลุ่มต้นกล้ายูววิฑูร มีพีนิกร รัตนพันธ์ นำเราไปด้วยความสะดวกสบาย จุดนัดพบอยู่ที่วัดตะโหมด ตำบลตะโหมด อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง ก้าวแรกที่ลงไป

ที่วัด ทุกคนได้พบกับคุณลุงวัยประมาณ ๕๐ กว่า สอบถามชื่อ “ลุงวิฑูร หนูเสน” สวมเสื้อคนไทยหัวใจสีเขียว รู้สึกว่าแรกพบก็มีความคุ้นชินเหมือนเคยพบมาหลายครั้ง ทำให้ง่ายต่อการทำความรู้จัก เมื่อพูดคุยกันทำให้ทราบว่า คุณลุงก็รู้จักทีมนักวิฑูรพอสมควร เพราะพบกันในเวทีประชุมลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ดังนั้น การเดินทางไปสวนของลุงท จึงไม่ยากดังที่คิด เพราะลุงทุมารอพวกรนำทีมต้นกล้ายูววิฑูรไปที่สวน ระหว่างทางพบว่าทุกคนในชุมชนหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีความสุข มีความอบอุ่น ไม่เหมือนกับที่เราเป็นคนแปลกหน้า ยิ่งทำให้เราสบายใจมากยิ่งขึ้น ดังนั้นย่างก้าวแรกของการได้สัมผัสเจ้าของรางวัลลูกโลกสีเขียวปี ๒๕๕๓ เรา รู้สึกได้ว่า เราโชคดีที่ได้มีโอกาสมาพบคนที่มีความรักสิ่งแวดลอมของตะโหมดจริงๆ

คุณป้าจำเริญ ต้อนรับพวกรด้วยน้ำระกำหอมชื่นใจ เป็นน้ำหวานที่อร่อยที่สุด เพราะมีน้ำใจของ

เจ้าของสวนลงไปด้วย ทุกคนมีความสุขเห็นได้ชัดเจน คิมน้ำกันไป ปากก็ถามตลอดเวลว่า น้ำระกำทำอย่างไร จึงอร่อยเพราะระกำเป็นผลไม้ที่เปรี้ยวมาก เมื่อได้

ทราบกระบวนการ ทุกคนจึงถึงบางอ้อ เป็นการเรียนรู้จากการดื่มก่อนแล้วถามทีหลัง เรียกได้ว่า Learning by doing เป็นเรื่องแรก เด็กต้นกล้าคงเข้าใจว่าการเรียนรู้ไม่ได้มีเฉพาะในห้องเรียน

เท่านั้น สวนลุงทูลเป็นห้องเรียนที่ใหญ่และน่าสนใจยิ่ง เราเริ่มเรียนในวิชาโภชนาการกันเป็นอันดับแรก ตามธรรมเนียมของวัฒนธรรมไทย การต้อนรับผู้มาเยี่ยม ด้วยน้ำดื่มที่เป็นผลไม้จากสวนของลุงทูล ทำให้ทุกคนยิ่งถึงความพอเพียงตั้งแต่แรกเห็น

สวนของลุงทูล แบ่งออกเป็น ๖ โซน

-โซนแรก เป็นป่ายางมีพื้นที่ ๖ ไร่ โซนนี้น่าสนใจตั้งแต่แรกเห็น

เพราะเป็นโซนที่ลุงใช้ในการรับแขก อยู่ใกล้บ้านพักที่น่าอยู่มีขนาดกะทัดรัด โซนป่ายางมียางอายุ ๕๐ ปี และมีพืชอื่นๆ อยู่ปะปนกับต้นยาง โดยลุงได้จัดพื้นที่ป่าระหว่างยางได้อย่างลงตัว กล่าวคือ ต่างก็ได้อาศัย

ร่มเงา และมีพืชหลายชั้น โดยเฉพาะพืชชั้นล่างล้วนเป็นพืช

สมุนไพรที่สำคัญๆ ทั้งนั้น

จนนักศึกษาแพทย์แผน

ไทยที่มาเยี่ยมชมได้บอก

ลุงทูลว่า สวนของลุงมี

มูลค่ามหาศาล ซึ่งลุงก็

ตอบกลับอย่างไม่ได้สนใจ

หรือตื่นตากับคำกล่าว คือ เราต้องส่งเสริมให้ปลูกกันมากๆ โดยให้พืชสมุนไพรของลุงเป็นต้นพันธุ์ หาก

ทุกอย่างเห็นว่ามีมูลค่า แล้วนำไปขายทั้งหมด มันใจว่าขายไม่เพียงพอนะๆ เลยขอเลือกไม่ขาย ในสวน

ของลุงนอกจากจะมีพืชสมุนไพรมากมายแล้วยังมีสัตว์เข้ามาอาศัย และให้ประโยชน์อีก เช่น ผึ้ง มาทำรัง

และให้น้ำผึ้งกับเจ้าของสวน แต่ที่สำคัญที่สุด ต้นยางอายุ ๕๐ ปี

ในป่ายางนั้น ลุงยัง

สามารถกรีดยางได้อย่าง

ปกติ โดยกรีดยางวันเว้นวัน

ในแต่ละแถว เพื่อถนอม

รักษาสถานะไว้ให้ได้อยู่

ร่วมกันนานที่สุด พบว่ายางก็ให้น้ำยางได้เปอร์เซ็นต์ที่ดีมาก สัจ

ธรรมที่ได้ในป่ายาง คือ เรายังอยากได้ ยางจะไม่ให้น้ำยาง หากยิ่งขอไม่เอาอยากรักษา ทะนุถนอม ยางยิ่ง

ให้น้ำยางมากเท่านั้น นับว่าต้นยางที่อายุมากๆ ก็สอนธรรมะเราได้ด้วย

-โซนที่สอง เป็นสวนยางอีก ๗ ไร่ ที่ได้ขอทุนสงเคราะห์จากองค์การสวนยาง (สจย.) ซึ่งได้วางแผนว่าเมื่อยางหมดอายุกรีดยางแทนที่จะโค่นไม้ยางขาย และเปิดป่าสร้างสวนยางใหม่ กลับปล่อยให้ธรรมชาติจัดการกันเอง เช่นเดียวกับโซนแรก เพราะเห็นแล้วว่า ได้ผลเกินคาด ยิ่งชุ่มชื้นมากเท่าใด ก็ยิ่งได้น้ำยางที่มีเปอร์เซ็นต์มากเท่านั้น และได้แนวคิด เรื่องการทะนุถนอม การไม่เบียดเบียนต้นยาง จะทำให้ได้ผลผลิตดีมากยิ่งขึ้น ในโซนนี้จะเรียกชื่อว่า สวนลิเก เพราะมีการตกแต่งสวนยางโดยใช้กล้วยไม้มาทดลองปลูกกับ

ต้นยางคังกล่าว ตกแต่งให้ดูสวยงามโดยทดลองใช้กล้วยไม้ที่มีในท้องถิ่นทั่วไป และที่บริเวณระหว่างร่องยางก็ปลูกพืชผักสวนครัว เช่น ผักเหมียง เป็นต้น สามารถเก็บขายได้ตลอดทุกวัน นับเป็นการเสริมรายได้แบบไม่ต้องลงทุนมาก และไม่ต้องดูแลมากนัก ทำให้รู้จักความพอเพียงไปโดยอัตโนมัติ ลักษณะการกรีดยางก็ใช้การไม่เบียดเบียน ใช้

ความรู้แบบชาวบ้านกรีดยางไม่ให้ถึงเนื้อเยื่อเจริญ กรีดยางเพียงผิวที่มีท่อน้ำยาง ฟังลุงทูลอธบาย นึกเคลิ้มไปว่าลุงทูลกำลังสอนวิชาชีววิทยา เรื่อง เนื้อเยื่อลำเลียง โดยเอาต้นยางพาราเป็นกรณีศึกษา นักเรียนเกิดความทึ่งอีกรอบที่ลุงทูลใช้หลักความไม่เบียดเบียนมาเป็นตัวตั้ง สังเกตจากหน้ายางที่กรีดยางพบว่า กรีดยางที่ละหน้า โดยใช้กรีดยางแบบวัน

เว้นวันเช่นเดียวกัน และ หน้าที่ยางจนครบหน้าก็ปล่อยให้เนื้อเยื่อเจริญสร้างขึ้นมาจนเต็ม จนดูราวกับเป็นผิวของเปลือกยางใหม่อีกรอบ ทำให้เกิดความปลื้มใจแทนต้นยางที่ลุงดูแลดีราวกับเป็นลูกสาว

- โขนที่ ๓ เป็นที่อยู่อาศัย จำนวน ๒ ไร่ สร้างบ้านอยู่อาศัยแบบง่ายๆ ด้วยตนเอง ไม่ต้องพึ่งพาวัสดุภายนอกมากนัก บริเวณบ้านปลูกผักสวนครัวไว้บริโภคเอง บริเวณ

ส่วนนี้เองที่เป็น โขนแรกที่เรามาชวนต้นกล้าอายุวิชัย ได้พบเห็นและเข้าไปใช้บริการ บ้านของลุงทำหลังคาทรงไทย ใช้ภูมิปัญญาโบราณ ทำให้

ลมระบายได้ดี หากมีฝนก็น้ำไม่ขังที่หลังคา และมีนอกชาน ผนัง

บ้านทำด้วยปีกไม้ต้นเทียมที่ปลูกเอง นับว่าทุกอย่างมีการวางแผนได้ดีมาก นอกจากไม่เบียดเบียนพืชต่างๆ ในสวนแล้วยังไม่เบียดเบียนตัวเอง นับเป็นสวนเกษตรวิถีพุทธที่สอนเยาวชนได้ดีมาก ทุกคนที่เข้าไปล้วนแต่มีความสุขไปพร้อมๆ

กับลุงและป้า จนทุกคนอยากอยู่ในสวนอีกนานๆ เพราะได้สัมผัสกับออกซิเจนที่ออกมาจากต้นไม้ข้างบ้าน จนบางคนแสดงออกนอกหน้า คือ รักงานเกษตรพอเพียงมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญทำให้รักและภาคภูมิใจในแนวทางที่ในหลวงมอบให้เรา ซึ่งพวกเราส่วนใหญ่เพียงแค่รู้แต่ไม่ได้ปฏิบัติ เมื่อมาเห็นลุงทูลเดินตามรอบพระยุคลบาท และใช้ความเป็นคนวิถีพุทธ ทุกคนต่างกล่าวว่า “ใช่เลย” เราทุกคนจะมาอีกครั้ง เพราะวันนี้ยังศึกษาไม่หมด เป็นห้องเรียนที่ยิ่งใหญ่ เรียนไม่จบแน่นอนในวันเดียว คราวหน้าจะมาขอพักที่นี่ จะได้เรียนรู้วิถีตั้งแต่เช้ายันเย็น จะมาช่วยทำทุกอย่างที่ช่วยได้ เพียงเพื่อเรียนรู้วิถีของลุงวิฑูรและป้าจำเริญ

-โซนที่ ๔ เป็นนาข้าวที่มีการปรับระบบเป็นนาข้าวควบคู่กับการเลี้ยงปลา เนื้อที่ ๕ ไร่ แต่เหลือที่ทำนา ๖ ไร่ โดยการปลูกข้าว ไม่มีการไถพรวน เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จก็ปล่อยน้ำให้ท่วมชังข้าวให้ปลาที่อยู่ในคูรอบคันดินนาขึ้นไปกินเมล็ดข้าว พอตอชังเปื่อยดีแล้วก็ปล่อยน้ำออกให้แห้งแล้วหว่านข้าว พอข้าวขึ้นดี ก็ปล่อยน้ำเข้าเลี้ยงต้นข้าว

ตามระดับ ปลาช่วยกำจัดหนอนและแมลงในนาข้าวปลาเป็นปุ๋ย เพราะนาข้าวไม่มีการใส่ปุ๋ยเคมี และไม่ใช้สารเคมีเลย เก็บข้าวกับแกระแบบดั้งเดิม นาข้าวได้ทั้งข้าวได้ทั้งปลา ข้าวที่ทำได้พอกินตลอดปี ปลาที่มีกินตลอดปีเช่นกัน เมื่อเราไปพบกับโซนดังกล่าว อดใจไม่ไหวที่จะไปให้อาหารปลา พบว่า ปลา มีขนาดตัวโตมาก เพราะลู่

เลี้ยงอย่างเดียวไม่จับมาทำอาหาร อย่งไรก็ตามนับเป็นกระบวนการที่บ่งบอกความพอเพียงในการเลี้ยงชีพ โดยไม่ต้องไปซื้อวัตถุดิบมาทำอาหารเลย

-โซนที่ ๕ เป็นป่าไผ่ จำนวน ๘ ไร่ “ป่าไผ่” คือป่าที่เคยเปิดป่าแล้ว แต่ปล่อยให้ไม้ต้นไม้อื่นขึ้นมาใหม่ ไม่รบกวนและต้นไม้ก็ไม่ใหญ่นัก คล้าย ๆ กับป่าโปร่ง เพื่ออนุรักษ์พันธุ์ไม้หายาก สมุนไพร ผักพื้นบ้าน เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า นกชนิดต่างๆ ไก่ป่า เป็นต้น

-โซนที่ ๖ โซนเลี้ยงสัตว์ พื้นที่ ๓ ไร่ มีทั้งปลาที่เป็นปลา

พื้นเมือง เช่น ปลาช่อน ปลาดุก ปลาหมอปลาแขยง ปลาแก้มช้ำ ปลาจิ้มมี ปลาโอน และปลาที่ปล่อย มี ปลาตะเพียน ปลาชี่สก ปลาแรด นอกจากเลี้ยงปลาแล้ว ยังเป็นแหล่งน้ำไปในตัวด้วย และที่แปลกอีก

อย่าง คือ ระเบบบวนประมง มี

การปลูกต้นหว้าริมบ่อ เลี้ยงมดแดงบนต้นหว้า ปลาได้กินไข่มดแดงที่ร่วงเมื่อเก็บไข่มดแดง และเมื่อลูกหว้าร่วงก็เป็นอาหารปลาเช่นกัน

กิจกรรม..หาเอกชนทำงาน..กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง...อาชีพทำสวนยางพารา

๑)ศึกษาเรียนรู้งานของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ในวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๔ เป็นวันแรกที่ต้นกล้ายูวิจัยมี สนับสนุนกับเจ้าของกิจการ ทีมงานเริ่มต้นที่หน่วยงาน คือ สกย. นับเป็น โอกาสที่ดี ที่ต้นกล้ายูวิจัยมีผู้ประสานงาน หน่วยงานราชการให้ทำให้ได้เข้าไปเรียนรู้วิถี ในการขอ ทุนสงเคราะห์การทำสวนยางของชาวสวนในเขตจังหวัด

สงขลา ทุกคน ได้เรียนรู้ว่า ส ก ย . สนับสนุนให้ ทุกสวนที่ขอทุนสามารถ

แปลงละ ๒๕ ตัน หรือ หากมีฝืนป่าเดิมอยู่ก็ให้เว้นไม่นับ พื้นที่ นับว่า สกย.ไม่ได้ห้ามเรื่องการทำป่ายาง เพียงแต่ ชาวสวนต้องการความสะดวกในการดูแลสวนยางจึงไกลหมด อย่างไรก็ตาม สกย.ยังอบรมให้กับเกษตรกร ให้ดูแลสวนยางตั้งแต่แรกเริ่ม สนับสนุนการปลูกยางจากเมล็ดพันธุ์ ทุนที่ให้ไม่มีการเอากลับคืน แต่นำมา เป็นผลกำไรคืนสู่ชาวสวน เรียกได้ว่า ความเข้าใจที่ทราบในตอนแรกว่า หากสวนใดไม่ทำให้โล่งเตียนจะ ไม่ให้ทุน เป็นอันว่า เปลี่ยนแปลงหมดแล้ว ทำให้ต้นกล้ายูวิจัยสบายใจได้ว่า ต่อไป หากจะไปสัมภาษณ์ ชาวสวนจะได้รู้ล่วงหน้า ว่าราชการสนับสนุนการทำป่ายาง หรือ ปลูกพืชแซม จึงคาดว่าโอกาสหน้าทีมยูวิจัยคงตัดตัวแปรของภาครัฐการออกไปได้

สิ่งที่ทีมต้นกล้ายูวิจัยได้มากกว่าการไปเรียนรู้การ ให้ทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง คือ ผอ.จิรวิทย์ มีชูภักดิ์ ผอ. สกย.อำเภอหาดใหญ่ เสนอโครงการอบรมต้นกล้ายูว เกษตรกรโดยจะเชิญเยาวชนที่สนใจจาก ยู.ว.๒ มาร่วม อบรมเชิงปฏิบัติการ จนให้ทุกคนสามารถเรียนรู้วิถีการทำ อาชีพสวนยางพาราได้ นับเป็นการสร้างความรักในอาชีพ ของผู้ปกครองได้อีกทาง เป็นการส่งเสริมสัมพันธ์ภายใน ครอบครัวของชาวสวนยาง และ เชื่อมโยงกับการพลิกสวน ยางให้เป็นป่ายาง เพื่อความยั่งยืนของกลุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา เพราะจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีสวนยางมาก ที่สุด หากเราได้เข้าไปดูแลไม่ให้เกิดผลกระทบจากอันตรายที่จะมาจากสารเคมีของการดูแลพืชเชิงเดี่ยว จะ ทำให้ระบบนิเวศป่ายางเกิดได้เร็วขึ้น ชาวสวนเกิดความพอใจมากยิ่งขึ้น

๒) ศูนย์วิจัยยาง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

หน่วยงานที่ทีมต้นกล้ายูวีวิจัยเดินทางมาศึกษาเรียนรู้กระบวนการส่งเสริมชาวสวนยาง คือ ศูนย์วิจัยยาง ณ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เราได้รับการประสานงานให้ไปเรียนรู้ ณ อาคารพีชไร

เมื่อได้ไปพบกับเจ้าหน้าที่ คุณวรรณ ทองใหญ่ เราได้ตรงไปยังแปลงสต็อกยาง เพียงแค่ฟังชื่อ ก็ให้อยากเห็นว่า คืออะไร และเมื่อไปเห็น ก็มีความชัดเจนมาก เพราะเป็นโซนของแปลงยางที่มีการติดตามเพื่อจำหน่ายให้กับชาวสวนยาง โดยเป็นยางพันธุ์ต่างๆ อาทิ RRIM 600 , RRIT 251 ฯลฯ พันธุ์ยางที่กล่าวมาเป็นพันธุ์ที่ชาวสวนยางนิยมนำไปปลูก เช่น RRIT 251 ที่นิยมเพราะลำต้นแข็งแรงต้านทานแรงลมได้ดี ทั้งๆ ที่พันธุ์ RRIM 600 มีคุณภาพดีกว่า (เราพบว่าที่สวนของ อ.วงศ์ ทันทานนท์ ปลูกพันธุ์นี้)

กระบวนการติดตามยางพันธุ์ดีดังกล่าว ทำอย่างเป็นระบบมีการเก็บเป็นฐานข้อมูลเพื่อสะดวกต่อการบริการ นับว่าเป็นกลไกการส่งเสริมตามความต้องการของชาวสวนโดยอยู่บนพื้นฐานของมีความรู้ในการจัดการ ทำให้ก่อเกิดผลประโยชน์อย่างสูงสุดของชาวสวนยางพารา ที่มีหน่วยงานในพื้นที่ช่วยสนับสนุนเรื่องวิชาการอย่างต่อเนื่อง

๓) สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดสงขลา

หน่วยงานราชการที่ทีมต้นกล้ายูวีวิจัยเดินทางไปเรียนรู้ในภาคบ่ายของวันเดียวกัน คือ สถานีพัฒนา

ที่ดินจังหวัดสงขลา ตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา เป็นหน่วยงานที่ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่เป็นตัวแทนหมอดิน หรือที่เรียกว่า “หมอดินอาสาประจำตำบล และหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน” เพื่อแก้ปัญหาที่สถานีพัฒนาที่ดินมีเจ้าหน้าที่ไม่มากพอที่จะ

ลงไปดูแลได้ทุกพื้นที่ กล่าวคือ หากแต่ละพื้นที่มีปัญหาเรื่องดินในรูปแบบต่างๆ จะมีผู้ประสานงานในพื้นที่ ซึ่งเป็นตัวแทนจากเกษตรกรนั่นเอง นับเป็นการวางแผนที่เหมาะสม เพราะ เกษตรกรมีความไว้วางใจและกล้าจะไปติดต่อแจ้งข่าวมากกว่าไปที่หน่วยงานราชการนั่นเอง

นอกจากนั้นสถานีพัฒนาที่ดินมีกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนชาวเกษตรกรมากมายหลายกิจกรรมที่น่าสนใจ และชาวสวนยางพารานำมาใช้ได้อย่างดี คือ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่งชุปเปอร์ พด.๑ , การผลิตน้ำหมักชีวภาพโดยใช้สารเร่ง พด.๒ , การผลิตเชื้อจุลินทรีย์ควบคุมเชื้อสาเหตุโรคพืชโดยใช้สารเร่ง พด. ๓ , การผลิตสารบำบัดน้ำเสียและขจัดกลิ่นเหม็น โดยใช้สารเร่ง พด.๖, การผลิตสารควบคุมแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเร่งชุปเปอร์ พด.๗ , จุลินทรีย์ชุปเปอร์ พด.๘ เพิ่มความเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัสในดินกรด ดินเปรี้ยว , ปุ๋ยชีวภาพ พด.๑๒ เพิ่มธาตุอาหาร และฮอร์โมนพืช เป็นต้น ความรู้ที่ได้รับทำให้ต้นกล้ายูวียัย มั่นใจได้ว่าหากจะมีการดำเนินการในเรื่องการพัฒนาดินในสวนยางให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมาจะต้องใช้ กระบวนการใดบ้าง และที่สำคัญจะสามารถมาขอความรู้ ตลอดจนวิทยากรได้จากสถานีพัฒนาที่ดิน นับเป็น

การหาเพื่อนต่างองค์กรมาร่วมทำงานพลิกสวนยางสู่ป่าอย่าง โดยอีกหนทาง และสำคัญกว่า คือ เราได้พบแหล่งที่ผลิตหญ้า แผลกให้กับหลายๆ พื้นที่ในจังหวัดสงขลา ซึ่งสามารถนำไป แนะนำให้กับสวนยางที่ปลูกแบบขึ้นบันได จะได้ยึดแนวคัน ดินให้แข็งแรง ป้องกันกันพังทลาย

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี
www.Songkh

กิจกรรม..สรุปบทเรียนต้นกล้าอายุวิจัย..ร่วมพลิกสวนยางสู่ป่ายาง

ทุกคนที่ไปศึกษาสวนยางในแต่ละพื้นที่ ตลอดจนหน่วยงาน

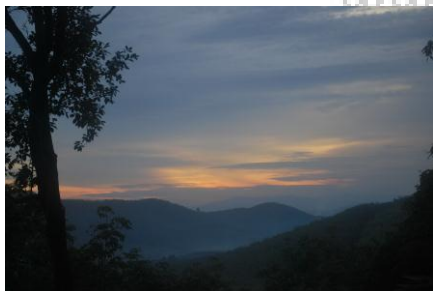
ราชการที่เกี่ยวข้องเดินทางมายังจุดนัดพบ ณ สวนสายน้ำ บ้านทุ่งจั่ง ตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เหตุผลที่มานัดสรุปงาน ณ ที่แห่งนี้ เพราะ เป็นสถานที่ปลูก

วิเวก มาแล้วได้หลายกระบวนการตั้งแต่ ๑) ฝึกความอดทน เพราะต้องเดินขึ้นมายังสถานที่ดังกล่าวโดยตนเอง ๒) ฝึกวินัย เพราะ เป็นสถานที่

ที่ทำให้มีการคัดแยกขยะ และล้างจานภาชนะด้วยตนเอง และ ฝึกควบคุมสติขณะรับประทาน ๓) ฝึกสมาธิ เพราะบรรยากาศเป็นแบบ“เสนาสนะสี่ป่ายะ” เป็นที่ที่สบายเหมาะแก่การฝึกจิต ๔) อยู่ห่างไกลเมือง ทำให้เดินทางกลับได้ยาก ๕) มีคลื่นโทรศัพท์น้อย ทำให้ไม่มีสิ่งรบกวนการทำงาน ๖) เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านระบบนิเวศป่าไม้ที่เป็นธรรมชาติท่ามกลางสวนยางของชุมชน ฯลฯ

เมื่อมาถึงที่หมาย ความเหนื่อยหอบมาเหมือนกับต้นกล้าอายุวิจัยทุกคน แต่เมื่อมาเห็นพระอาทิตย์กำลังตกดิน ที่ลานของเรือนกิจกรรม ทุกคนหายเหนื่อยทันที ช่วงแรกของการสรุปงาน ทุกคนได้ละลายความ

เป็นตัวตนไปได้ระดับหนึ่ง ทำให้เมื่อทำกระบวนการกลุ่มสามารถดำเนินการได้ง่ายขึ้น เพราะรู้จักซื่อ กันหมดทุกคน เมื่อให้ทุกกลุ่มสรุป

กระบวนการ “ตาม ไปดู...เรียนรู้วิถี” พบว่า ทุกกลุ่มสามารถตอบด้วยภาษาที่ออกมาจากภายใน เป็นการตอบด้วย “ใจ” ทำให้ผู้ทำกระบวนการพอใจในสิ่งที่ได้ นับว่า เวลาอันจำกัดไม่ได้เป็นปัญหา กับการเรียนรู้ของต้นกล้าอายุวิจัยแม้แต่เน้อย

ก่อนนอนจะไม่ลืมทำสมาธิเพื่อความเป็นสิริมงคล และ แผ่เมตตาให้ทุกสรรพสัตว์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “รุกขเทวดา” เพื่อไม่ให้ทุกคนกลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว พบว่าช่วงนั่งสมาธิทุกคนดำเนินจิตได้ในระดับดีมาก ทำให้ยิ่งส่งเสริมการสะสมพลังจิตเพื่อใช้ในวันต่อไป การบ้านที่ทุกคนต้องทำ คือ เขียนเรื่องของตัวเองให้ทุกคนได้เรียนรู้ชีวิต..คนจิตสาธารณะ

วันรุ่งขึ้นนัดพบกันเวลา ๕.๐๐ น. พบว่าทุกคนมีวินัยมา

ตรงเวลา ทำให้เราได้ฝึกการเดินจงกรมสมาธิกับทางท่าน เพิ่งเริ่มฝึกเดินจงกรมเป็นครั้งแรก จึงมีอาการ

เกร็งเล็กน้อย แต่ทีมต้นกล้าอายุวิจัจาก ญ.ว.๒ มีโอกาสที่ดีกว่า เพราะผ่านการฝึกมาก่อน ทำให้ไม่ได้เป็นกระบวนการที่แปลก

ใหม่มากนัก ใช้เวลาในการฝึกเดินจงกรมประมาณ ๓๐ นาที ก็ให้แต่ละคนจัดระเบียบแถวตอนเรียงหนึ่ง เพื่อเดินไปยังลานสมาธิด้านบนสุดของสวนสายน้ำฝิ่งทิศตะวันออก นอกจากจะได้ชมพระอาทิตย์ยามเช้า

แล้วทุกคนมีโอกาสอาทิตย์กันอย่างบรรยากาศยามเช้าธรรมชาติ ไม่มีสวนสายน้ำแล้วไม่บรรยากาศยามเช้ามีการสอดแทรกธรรมชาติไปเป็น

รับพลังจากพระเต็มที และสัมผัสที่อบอุ่นไปด้วยครั้งไหนที่มาพักได้ มาสัมผัส ณ ลานสมาธิ และจะเรื่องการเปลี่ยนป่าสวนยางพาราเกือบ

ร้อยเปอร์เซ็นต์ เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับต้นกล้าอายุวิจัชุดนี้ ให้กลับมาสร้างจิตสำนึกรักธรรมชาติกันให้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยใช้กิจกรรมปลูกสวนยางคู่ป่ายาง

ช่วงเช้าเป็นการสรุปโดยใช้กระแสดิจิต ส่งผลให้ทุกคนชาร์ตพลังโดยไม่รู้ตัว เพื่อเตรียมพร้อมไปสำรวจสวนยางที่อยู่รายรอบสวนสายน้ำ ขณะเดียวกันก็ให้เปรียบเทียบระบบนิเวศของสวนสายน้ำควบคู่กัน

ไป ทุกคนจะเห็นความแตกต่าง ระหว่างสถานที่ที่รักษาป่าธรรมชาติ กับสถานที่ที่คิดแต่จะเอาจากธรรมชาติ โดยเปลี่ยนไปทำเกษตรเชิงเดี่ยว(สวนยางพารา) นับได้ว่ายิ่งนับ

เดียวได้กลิ่นหลายตัว ทุกคนหาว่าไม่รู้ ว่า ผู้ วิ จั ย ใช้ กระบวนการ

สังเกตพฤติกรรมของต้นกล้าอายุวิจัมาตลอด ยิ่งเมื่อทุกคนมีความนิ่งด้วยสมาธิ ยิ่งทำให้สังเกตได้ไม่ยาก ประกอบกับบันทึกจากตัวเองของแต่ละคนที่ทำการบ้านภาคกลางคืน ทำให้เข้าใจพัฒนาการด้านสภาวะอารมณ์ การร่วมมาดูแล

ธรรมชาติที่อยู่ในสังคมได้ เช่น การทำป่ายาง เป็นต้น สามารถกระทำได้มากขึ้น ทุกคนสนใจอยากดำเนินการต่อ เพราะกระบวนการที่ทำนั้น ไม่ได้ใส่กรอบมากนัก แต่อยู่บนพื้นฐานความมีเหตุและผล มีความยืดหยุ่น แต่ไม่เว้นที่จะฝึกวินัยในตนเองให้มากที่สุด การมาสรุปในครั้งนี้ต้นกล้ายูวิจัยขอไปสำรวจระบบนิเวศของน้ำตกด้านล่างของสวนสายน้ำ และอาสาจะตรวจวัดคุณภาพน้ำทางฟิสิกส์ เคมี และชีวภาพ นับเป็นการใช้เวลาให้คุ้มค่าที่สุดมากขึ้น แต่พบว่าเมื่อทุกคนลงไปบริเวณน้ำตกทุ่งจั่ง ทุกคนพบความ

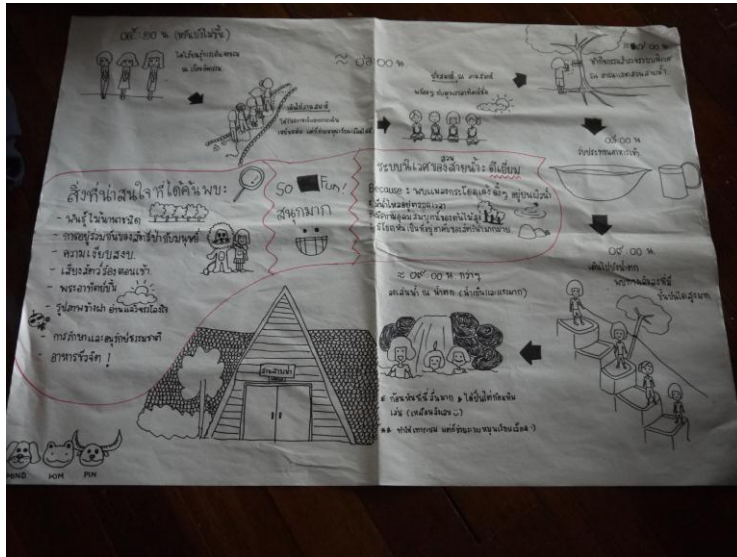

สนุกสนานจนลืมหน้าที่ไปบ้าง เวลาเริ่มไม่เป็นไปตามนัด การสำรวจเริ่มกลายเป็นการเล่นน้ำตก และเมื่อถึงเวลานัดหมายทุกคนปีนป่ากลับขึ้นมาที่บนสวนสายน้ำด้วยบันไดที่มีระยะความสูงของขั้นบันไดสูงมาก ทำให้เกิดเหตุการณ์ที่ไม่อยากเห็น คือ ทุกคนแทบหมดเรี่ยวหมดแรงทำอะไรต่อไม่ได้ ทำให้ผู้วิจัยสรุปได้เลยว่าครั้งหน้าหากพักเพียงหนึ่งคืน จะไม่อนุญาตให้ลงไปน้ำตกอีกแล้ว เพราะ ทำให้วินัยหลุด อย่างไรก็ตาม การลงไปน้ำตกไม่ได้ทำให้ความเสียหายแต่อย่างใด นับเป็นการได้รู้จักสมรรถนะของต้นกล้าฯ ว่าจะต้องออกกำลังกายให้มากขึ้น เพราะเยาวชนต้องแข็งแรงทั้งใจและกาย เป็นความพร้อมที่ต้องทำเอง ไม่มีใครเตรียมให้ได้

จากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำในครั้งนี้ ทำให้ต้นกล้ายูวิจัยพบว่า คุณภาพน้ำอยู่ในระดับดี ค่า DO ๗.๐ mg/l ยิ่งทำให้ต้องช่วยกันดูแลสายน้ำให้ดียิ่งขึ้น อันดับแรก คือ ทุกคนในละแวกใกล้เคียงต้องช่วยกันดูแลไม่ทิ้งน้ำเสียจากการทำยางแผ่นลงมาในสายน้ำ หรือ ไม่ใช้สารเคมีในการจัดการกับวัชพืชในสวนยาง หรือ ไม่ใช้ปุ๋ยเคมีกับสวนยางที่อยู่ในละแวกนี้เพราะทุกสวนย่อมส่งผลกระทบต่อสายน้ำทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย

จึงเห็นว่าการลงไปเล่นน้ำตกก็ไม่ได้เสียหาย เพราะทีมงานสามารถสรุปความเชื่อมโยงได้ เพียงแต่หากมีเวลาน้อย ทุกคนจะเหนื่อยมาก อย่างไรก็ตามในการสรุปผลงานครั้งนี้ พบว่า ทุกคนทำงานอย่างมีความสุข เป็นการทำงานท่ามกลางธรรมชาติ และ ใช้ธรรมชาติมาแก้ปัญหาความไม่สมดุลของสวนยาง ในอนาคต

ทีมต้นกล้าจะมาขับเคลื่อนในพื้นที่แห่งนี้กันอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นการขยายผลต้นกล้าใหม่ๆ ประถมไปพร้อมๆ กับการขับเคลื่อนไปยังสังคมของคนต้นน้ำ บ้านทุ่งจึง เพื่อส่งต่อความยั่งยืนไปยังคุ่มน้ำคลองอู่ตะเภา การสรุปงานในช่วงสุดท้าย ยังคงใช้กระบวนการกลุ่มมาสรุปเช่นเดิม แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนกลุ่มได้ตามอัธยาศัย สิ่งที่พบ คือ มีการใช้ศิลปะ

มาสรุปงานมากขึ้น ส่งผลให้เห็นการสร้างสรรค์ผลงานที่ต้องผ่านการสังเคราะห์จากสิ่งที่ได้ออกมาเป็นรูปภาพอย่างกล้าหาญ ทุกคนได้มีโอกาสทำกระบวนการ “กล้าคิด กล้าพูด กล้าทำ กล้าแสดงออก” ทำให้บรรยากาศสงบลงด้วยความสุข และ ทุกคนอยากกลับมาอีกครั้ง

ชุมชนเกษตรปลอดสารพิษ
www.Song

บทที่ ๕

สรุปและอภิปรายผล

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการ “ยูวิจัยร่วมพลิกสวนยางสู่ปายาง” นับเป็นโครงการวิจัยที่มุ่งไปสู่ปัญหาของชุมชนที่ใกล้ตัวมากยิ่งขึ้น เพราะการทำสวนยางพาราเป็นอาชีพของชาวใต้ส่วนใหญ่ แม้จะไปดำเนินการที่ภูมิภาคอื่นๆ ก็ตาม แต่ภาคใต้ก็ยังคงมีปริมาณมาก ซึ่งหากยังคงรักษากระบวนการในรูปแบบเดิมๆ คือ ไม่เปลี่ยนแปลงกรรมวิธี ยังคงทำเกษตรเชิงเดี่ยว และใช้สารเคมีทั้งปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชแล้ว จะไม่สามารถเปลี่ยนสังคมที่ทำร้ายธรรมชาติได้เลย ดังนั้นทีมต้นกล้ายูวิจัยจึงมุ่งมั่นจะร่วมกันพลิกกรรมวิธีเดิมไปสู่กรรมวิธีใหม่ เพื่อสังคมใหม่ เพื่อลูกหลานในอนาคต ซึ่งมีทีมต้นกล้าอาศัยอยู่ด้วย จะทำให้โลกน่าอยู่มากขึ้น ดังนั้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ดังนี้

วัตถุประสงค์

- ๔) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสวนยางที่เตรียมเปลี่ยนเป็นปายาง
- ๕) ศึกษาความพึงพอใจของเจ้าของสวนยางที่เปลี่ยนสวนยางมาเป็นปายาง
- ๖) สร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับเจ้าของสวนยาง

กลุ่มเป้าหมาย

เจ้าของสวนยางในเขตตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และ สวนของทีมยูวิจัยที่สนใจงานนี้

สถานที่

สวนยางในเขตตำบลพะตง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา หรือ ในเขตที่ทีมยูวิจัยมีความสนใจ

สรุปผล จากวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ข้อ ๑) ต้นกล้ายูวิจัยใช้การลงพื้นที่ไปสำรวจในสวนยางพารา และ ศึกษาจากสวนของครู-อาจารย์ และผู้ปกครองของต้นกล้ายูวิจัยด้วยตนเอง ทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานในระดับหนึ่ง และพบว่าทุกสวน เห็นด้วยกับแนวทางที่ต้นกล้ายูวิจัยเสนอให้พลิกสวนยางไปสู่ปายางร้อยละ ๑๐๐

ข้อ ๒) จากการสอบถามเจ้าของสวนยางทุกสวนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า มีความสนใจจะเปลี่ยนสวนยางเป็นปายาง ซึ่งประสงค์จะร่วมทำวิจัยในโครงการวิจัยช่วงที่ ๒(ปี ๒๕๕๕) ร้อยละ ๑๐๐

ข้อ ๓) จากการไปศึกษาเรียนรู้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สกย. , ศูนย์วิจัยยาง , สถานีพัฒนาที่ดิน พบว่า มีการตอบรับ และ ทุกหน่วยงานสนับสนุนชุมชนเป็นต้นทุนอยู่แล้ว ทำให้เราเพียงแต่ไปปรับทัศนคติของเจ้าของสวนที่ยังไม่เห็นด้วยอยู่บ้างเล็กน้อยเพราะชอบความสะดวกสบายมากกว่าการใช้สารชีวภาพ หรือ การไถสวนยางเพื่อขายไม้มากกว่าเก็บไว้ทำปายางธรรมชาติ(จากการบอกเล่าของ สกย.)

อภิปราย

จากวัตถุประสงค์ที่วางไว้ทั้งสามข้อ พบว่า ทีมงานเดินมาได้กว่าครึ่งทางแล้ว ทุกสวนที่ลงไปสำรวจต่างให้ความสนใจ และ พื้นที่สวนยางที่วางแผนไว้สามารถดำเนินการได้มากกว่าพื้นที่ที่คาดหวัง และ จะมีโอกาสมากหากดำเนินการทำวิจัยในเรื่องนี้ต่ออีกในปี ๒๕๕๕ เพราะเจ้าของสวนให้ความสนใจ ทีมวิจัยก็จะมีหัวข้อวิจัยเพิ่มอีกหลายประเด็น นอกจากนั้น จากไปศึกษา “ป่ายาง” ของลุงวิฑูร หนูเสน” ณ ตำบลตะโหนด อำเภอตะโหนด จังหวัดพัทลุง พบว่าสอดคล้องกับ สวนของนายจับ เย็นทั่ว ประธานกลุ่มรักเทือกเขาบรรทัด อายุ ๕๘ ปี บ้านบางเหียง ต.เกาะเต่า อ.ป่าพะยอม พัทลุง เพราะหากยังต้องการได้น้ำยางมากเท่าใด ต้นยางจะไม่ให้มากเท่านั้น เพราะคนที่ต้องการเอาน้ำยางมากๆ เขาจะไปเบียดเบียน ทำร้ายต้นยาง ทำให้ เนื้อเยื่อเจริญถูกทำลายโดยถาวร ต้นยางเลหหมดอายุเร็ว บางสวนอายุ ๒๕ ปี ก็ทำการโค่นแล้ว ในขณะที่สวนของลุงวิฑูร ที่มีอายุเท่ากัน ยังสามารถกรี๊ดได้อีกนาน ทำให้ควรส่งเสริมการกรี๊ดแบบไม่เบียดเบียน ส่งเสริมการรักต้นยาง ปลูกฝังการสร้างความสุขให้กับสวนยาง ดังเช่นที่สวนของลุงวิฑูร ท่านเล่าว่า ท่านเปิดเพลงลูกกรุง ลูกทุ่ง ให้กับต้นยางได้ฟังขณะกรี๊ด ซึ่งกระบวนการนี้ได้มีการวิจัยรองรับแล้วว่า ต้นไม้จะมีความสุขขณะที่ฟังเพลง ดังนั้นหากทำให้เกิดความสุขทั้งต้นไม้และผู้กรี๊ดทุกอย่างจะถูกกระทำอย่างละเอียดอ่อน การกรี๊ดยางก็จะทำด้วยการเบามือ ไม่ทำร้ายหน้ายางนั่นเอง ดังนั้นวิธีการนี้ต้องเผยแพร่ให้มากๆ เพราะใช้ได้ผล เรียกได้ว่าสร้างสุนทรียะทั้งผู้กรี๊ด และ ต้นไม้ที่กำลังถูกกรี๊ด

นอกจากนั้น กระบวนการระเบิดดินด้วยการปลูกกระถินเทพาของสวนลุงวิฑูร ก็ให้หน้าที่ ตรงที่จะมีการจัดการเปลี่ยนจาก “นาร้าง” มาเป็น “ป่ากระถินเทพา” แล้วจึงมาปลูกป่ายาง นับว่ามีการวางแผนระยะยาว และ วางแผนอย่างมีหลักวิชา ดังนั้นหากสวนยางอื่นๆ ต้องการพัฒนาผลผลิต ก็น่าจะเดินตามหลาฯ สวนที่ใช้แนวพระราชดำริ “เศรษฐกิจพอเพียง” ดังเช่น คำขวัญที่สวนของลุงวิฑูร คือ “ป่ายาง คือ ชีวิต เศรษฐกิจยั่งยืน” ทำให้คนที่มืออาชีพเดียวกันสมควรดูเป็นตัวอย่าง เพราะ การทำดี ไม่สงวนลิขสิทธิ์ ใครทำคนนั้นได้ ความดีไม่มีขาย อยากได้ต้องทำเอง โดยสรุปแล้ว ข้อมูลพื้นฐานของการพลิกสวนยางไปสู่ป่ายาง ต้องเริ่มพลิกที่ “ใจ” ของเจ้าของสวนก่อน ซึ่งสามารถเดินได้หลายรูปแบบ ซึ่งขณะนี้ทีมต้นกล้ายูวีวิจัยใช้วิธี “ต้นกล้ารักแผ่นดิน รักอาชีพท้องถิ่น” เราทุกคนจะหันกลับไปมองอาชีพของผู้ปกครอง โดยจะเน้นที่ต้นกล้าที่เป็นลูกเจ้าของสวน หรือ ทีมครู-อาจารย์ในโรงเรียนเครือข่ายรักษ์คลองอู่ตะเภาที่มีสวนยางอยู่แล้ว

ปัญหาและข้อเสนอแนะ

- ๑) ช่วงเวลาลงพื้นที่ต้องหาช่วงที่เหมาะสม หรือ จัดโซนพื้นที่ที่มีต้นกล้ายูวีวิจัย และให้ต่างช่วยกันลงไปสำรวจหาข้อมูล และสอบถามความประสงค์ชนิดของพืชที่ต้องการนำไปปลูกในสวนยาง
- ๒) ยังขาดทีมครูเกษตรที่สนใจเรื่องนี้ เพื่อเชื่อมโยงไปทำหลักสูตรสาระท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับยางพาราในท้องถิ่น
- ๓) ควรนำเข้าไปเสนอในเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียน เพื่อหาแนวร่วม

บรรณานุกรม

http://www.thaingo.org/story3/news_SoutFarmer.htm

<http://www.saisawankhayanying.com/s-highlights/agriculture/>

<http://www.rakbankerd.com/agriculture/open.php?id=191&s=tblplant>

<http://www.rakbankerd.com/agriculture/open.php?id=197&s=tblplant>

http://tonklagroup.blogspot.com/2009/05/blog-post_29.html

<http://www.baanmaha.com/community/thread16362.html>

<http://www.reothai.co.th/Para1.htm>

ลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา
www.SongkhlaLake.com

ถ่ายสรุปบทเรียนเครือข่ายต้นกล้ายุววิจัย วันที่ 28-29 กันยายน 2554
ณ สวนสาหร่ายน้ำ บ้านทุ่งจ้ง ต.พะตง อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา

ลำดับที่	คำนำหน้า	ชื่อ	สกุล	ห้อง
1	นางสาว	พิมลนาฏ	วิศพันธ์	ม.6/2
2	นางสาว	ปิยวัฒนา	นาคหลง	ม.5/2
3	นางสาว	อายุรมาศ	นาคหลง	ม.4/7
4	นางสาว	นิรมล	สันสน	ม.5/3
5	นางสาว	สุนิสา	แก้วจรรย์	ม.6/2
6	นาย	ทีมายู	กาญจนมุกดา	ม.6/2
7	เด็กหญิง	อัญชติภรณ์	จินดาวงศ์	ม.2/5
8	เด็กหญิง	วาริรัตน์	เป็นโสด	ม.1/11
9	นางสาว	ปาวิณา	มารยาตร์	ม.4/2
10	นางสาว	บุตรสดี	ดิษโสภา	ม.6/2
11	นางสาว	ยูวดี	ไชยสังข์	ม.6/2
12	นางสาว	มุกดา	ทองมูณี	ม.6/2
13	นางสาว	ทิพย์วรรณ	ทิพย์ทอง	ม.6/2
14	นางสาว	ณัฐสุดา	ขวัญสกุล	ม.6/2
15	นาย	กัมปนาท	แซ่อึ้ง	ม.6/2
16	นาย	วันชาติ	สุวรรณมณี	ม.6/2
17	นาย	ชัชปวิตร	อินทร์ทอง	ม.6/2
18	นางสาว	อรนุช	สุราทะโก	ม.4/5
19	นาง	สุนิสา	คงประสิทธิ์	นศ.ป.เอก
20	นาง	เบญจมาศ	นาคหลง	ครู
21	นาย	อาจหาญ	นาคหลง	ครู
22	นางสาว	วาสนา	กาญจนมุกดา	ผอ.
23	นางสาว	นิรมล	ทองชะอุ่ม	ภูมิปัญญา